

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Arkivsak: 24/90
Møtedato/tid: 19.02.2024 kl. 08:30
Møtested: Møterom Kommunestyresalen, Rådhuset

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Kent Røstad på telefon 481 06 048, eller e-post: kent.rostad@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 12.02.2024

Pål Leknes Hanssen (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Kent Røstad
rådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
01/24	Orientering til kontrollutvalget om arbeidsmiljø- og vilkår i barneverntjenesten
02/24	Bestilling av forvaltningsrevisjon
03/24	Forvaltningsrevisjonsrapport - Psykososialt arbeidsmiljø
04/24	Revisjonsstrategi 2023
05/24	Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028
06/24	Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
07/24	Oppfølging av kontrollutvalgets saker
08/24	Innspill til kontrollarbeidet
09/24	Referatsaker/folkevalgtopplæring
10/24	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Orientering til kontrollutvalget om arbeidsmiljø- og vilkår i barneverntjenesten

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

01/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/374 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Vedlegg

Sammen drag tilsendt fra administrasjonen i Vefsn kommune

Presentasjon for barnevernet september 2022

Saksopplysninger

I kontrollutvalgets møte 28. november 2023 (sak 05/23) diskuterte utvalget opplysninger som tilsier at det har vært en stor utskiftning av ansatte i barneverntjenesten i løpet av kort tid.

Det ble enighet om at utvalget ønsker en orientering fra kommunedirektøren i neste møte om årsaken til dette.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i møtet:

“Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om arbeidsmiljø- og vilkår i barneverntjenesten i neste møte.”

Kontrollutvalgets sekretariat har per e-post av 26. februar 2024 bedt kommunedirektøren om å gi en skriftlig tilbakemelding innen 9. februar 2024, samt gi kontrollutvalget en orientering om det ovennevnte i kontrollutvalgets møte 19. februar 2024. Skriftlig tilbakemelding ble mottatt 7. februar 2024. Kommunedirektøren har informert om at en representant fra kommunens administrasjon vil gi en orientering i kontrollutvalgets møte.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat legger til grunn at kontrollutvalget kan ta redegjørelsen til orientering.

Kent Røstad

Fra: Karin Ingebrigtsen <Karin.Ingebrigtsen@vefsn.kommune.no>
Sendt: 7. februar 2024 12:36
Til: Kent Røstad
Kopi: Erlend Eriksen; Elisabeth Wulff Hansen
Emne: Informasjon fra Barnevern i forbindelse med møte 19. februar.
Vedlegg: Presentasjon rapport sept 2022.pptx

Hei,
Enhetsleder for barne- og ungdomstjenesten Elisabeth Wulff Hansen har laget følgende sammendrag og sendt med vedlagt presentasjon:

Presentasjonen som «Godt arbeidsmiljø» hadde for barnevernet i september 2022, er etter kartlegging og samtaler med alle ansatte. Rapporten i sin helhet kan sendes hvis det er behov for det. Det ble også skrevet en særreport om enkeltansatt/arbeidsrettssak.

Enhetsleder har sett på ansettelsestiden til de som har sluttet i perioden 01.07.2022- og fram til i dag (anonymisert liste under).

Her følger en kort oppsummering av det som ble uttalt som årsaker til at de sluttet, og jeg har ikke grunnlag for å spekulere i om det stemmer eller ikke.

Ansatt nummer:

1. **1 år og 3 mnd**- sluttet på grunn av for lav lønn og omsorgstrøtthet
2. **2 år og 4 mnd**- pendlet fra annen kommune, vanskelig med små barn
3. **6 år til sammen**- 3 år i første omgang og søkte seg tilbake og ble i 3 år til. Sluttet på grunn av annen virksomhet som ikke lot seg kombinere med barnevern.
4. **4 år og 9 mnd**- omplassering
5. **4 år og 9 mnd**- ønsket å prøve noe annet, samt lav lønn
6. **5 år**- lav lønn, samt hensyn til familie og små barn
7. **6 år**- høyere lønn i ny jobb, samt ønsket om å prøve noe annet
8. **7 år og 11 mnd**- ønske om å prøve noe annet
9. **6 år**- mannen fått ny jobb i annen kommune og hele familien flytter

Legger ved lenker som er høyt aktuelle for å belyse kontrollutvalgets spørsmål, da dette gjelder for Vefsn også;

Høyt arbeidspress og lav lønn skremmer mange fra å jobbe i den kommunale barnevernstjenesten. Seniorforsker Solveig Ose spår økende rekrutteringsproblemer.

<https://fontene.no/nyheter/barnevernet-vil-slite-med-a-skaffe-ansatte-framover-mener-forsker-6.47.1021708.48f08e12c4?fbclid=IwAR0wDtIVH16CeFvArli8GE31bPhdHpGL3zvjueiFF9pfl230Y6V-Mm22a3M>

Legger også ved artikkel/rapport fra Bufdir om turnover i barnevernet som jeg refererte til i kommunestyret. Lav lønn og høyt arbeidspress/alvorlige saker er gjenkjennelige årsaker til at flere slutter i barneverntjenesten også i Vefsn.

<https://www.bufdir.no/aktuelt/ny-rapport-lav-lonn-og-hoyt-arbeidspress-gjor-at-folk-slutter-i-barnevernet/>

Kontrollutvalget ønsker orientering fra kommunedirektør om arbeidsmiljø- og arbeidsvilkår i barneverntjenesten.

Følgende forslag til omforent forslag ble lagt fram i møtet:

1. Pål Leknes Hanssen og Anja Baadstrand deltar på NKRFs kontrollutvalgskonferanse på Gardermoen 31. januar-1. februar 2024.
2. Kontrollutvalgets medlemmer, inkludert varamedlemmer, oppfordres til å delta i regionsamling i regi av Konsek i Mosjøen den 18. januar 2024.
3. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om arbeidsmiljø- og vilkår i barneverntjenesten i neste møte.

Vedtak:

1. Pål Leknes Hanssen og Anja Baadstrand deltar på NKRFs kontrollutvalgskonferanse på Gardermoen 31. januar-1. februar 2024.
  2. Kontrollutvalgets medlemmer, inkludert varamedlemmer, oppfordres til å delta i regionsamling i regi av Konsek i Mosjøen den 18. januar 2024.
  3. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om arbeidsmiljø- og vilkår i barneverntjenesten i neste møte.
-

Om dere trenger mer informasjon før møte er det bare å si ifra.

Vennlig hilsen

Karin Ingebrigtsen
Kommunalsjef Helse, Omsorg og Velferd

Tlf. 990 37 725

Følg oss på [Facebook](#)

Besøk oss på www.vefsn.kommune.no

VEFSN KOMMUNE
- et steg foran

Kartlegging av arbeidsmiljøet mai 2022

Barneverntjenesten
Vefsn kommune

Organisatorisk arbeidsmiljø

Fungerer godt:

- Organiseringen helhetlig sett
- Teamorganiseringen
- Individuell veiledning
- Gruppeveiledning

Ønske om endringer:

- Personalmøtene bør inneholde mer om eget arbeidsmiljø

Utfordringer:

- Reformen skaper organisatoriske endringer – oppfattes som krevende
- Usikkerhet om tillitsvalgtes roller og funksjoner

Psykososialt arbeidsmiljø – generelt om sosial trivsel

Fungerer godt:

Generelt får arbeidsmiljøet god score: 90 % betegner arbeidsmiljøet som tilfredsstillende.

- Godt humør, og flinke til å hjelpe hverandre
- God tone
- Positiv beskrivelse av kollegaer
- Oppfatter seg som gode til å gi og ta imot korrektive tilbakemeldinger
- Kjenner seg trygge og ivaretatt

Risikoområder:

- «Besserwissere» som kan virke irriterende
- Hendelser der tilbakemelding ikke ble gitt
- Tilløp til klikkdannelser

Funn og vurderinger angående arbeidsmiljøsakene

- Henvendelsen er ikke å klassifisere som varsel
- Ingen funn i denne undersøkelsen som støtter opp om påstandene
- Saken har vært belastende for avdelingen som helhet
- Håndteringen av saken har skapt tilløp til konflikter mellom grupper av ansatte
- Grunnlag for saken er per i dag ikke et risikoområde

Risikoområder:

- Rolleutøvelse og -forståelse
- Kunnskap om saksgang i arbeidsmiljø saker
- Kan ha skapt arbeidsmiljømessige ettervirkninger

Utøvelse av ledelse

I overkant av 80 % betegner leder som en god og velfungerende leder.

En tydelig og god leder som ansatte er trygge på.
(Enkelte mener for tydelig, eller stiller kritiske spørsmål)

Ledelsen oppfattes som travle, men tilgjengelige ved behov.

Lette å ta kontakt med

Risikområder:

Barnevernreformen og vertskommunemodellen
kan skape organisatorisk press

Forslag til tiltak fra ansatte og ledelse

Organisatoriske tiltak:

Bevissthet på rolleutøvelse

Mer medvirkning fra de ansatte på det faglige området

Strukturere arbeidsområdet til tillitsvalgt og hovedtillitsvalgt

Mer hensyn til eget ønske angående organisatorisk organisering

Tiltak psykososialt arbeidsmiljø:

Tiltak for å få teamene nærmere hverandre

Mer positiv holdning til arbeidsplassen ovenfor kollegaene fra den enkelte

Skape kultur for å ta opp ting med den det gjelder

Kunne møtes sosialt utenfor jobb

Bevissthet på hvordan vi inkluderer nytilsatte

Fokus på psykologisk trygghet i arbeidsmiljøet

Bevisstgjøring på hva vi prater om – også i lunsjen

At vi kan snakke om hvordan vi vil ha det

Tiltak innen ledelse

- Veiledning/coaching i lederteamet

Fokusområder fremover, samlet:

- Eventuelle konflikter eller uro i arbeidsmiljøet
- Rolleforståelse og –utøvelse
- Tilbakemeldingskulturen i avdelingen
- Kjennskap til fremgangsmåten ved saksbehandling av arbeidsmiljøsaker
- Slitasje på ledergruppa
- Fordeling og delegering av administrative oppgaver ifm. vertskommunemodellen

Våre forslag til tiltak

Organisatorisk arbeidsmiljø:

- Tiltak rettet mot rolleforståelse, felles/individuelle
- Kunnskap om håndtering av arbeidsmiljø saker, felles

Psykososialt arbeidsmiljø:

- Håndtering av kjente konflikter
- Tiltak rettet mot tilbakemeldingskultur

Ledelse:

Veilending/coaching i ledergruppa

Bestilling av forvaltningsrevisjon

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

02/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode

Arkivsaknr 24/167 - 1

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

Plan for eierskapskontroll 2020-2024

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for forvaltningsrevisjon for 2020 – 2024, lagt premissene for forvaltningsrevisjonsarbeidet/eierskapskontrollarbeidet ut 2024.

Vefsn kommune har gjennomsnittlig 550 timer til rådighet per år (2200 timer i perioden 2024-2027) når det gjelder forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Kontrollutvalget må i dagens møte diskutere om det ønskes å bestille:

1. Forvaltningsrevisjon av en tjeneste eller et selskap
2. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av et selskap
3. Kun eierskapskontroll i et selskap
4. Generell eierskapskontroll av kommunens eierinteresser i selskap

I forrige valgperiode ble følgende prosjekt levert:

Forvaltningsrevisjoner:

- Psykososialt skolemiljø
- Skjenkekontroll
- Søndre Helgeland Miljøverk IKS
- Helgeland Industrier AS

Eierskapskontroller:

- Søndre Helgeland Miljøverk IKS (SHMIL) og Helgeland Industrier AS (HIAS)

Utvalget kan bestille en ny forvaltningsrevisjon. I utvalgets plan for de mest aktuelle områder for forvaltningsrevisjon gjenstår følgende:

- Økonomisituasjonen, økonomiforvaltning og finansforvaltning
- ROS-analyser, og beredskapsplanlegging og beredskap - informasjonsflyt internt, informasjon til innbyggerne
- Digital forvaltning, kommunikasjon og informasjonssikkerhet
- Barnehage
  - Nedgang i barnetall - overkapasitet
  - Kompetanse i kommunale barnehager
  - Private barnehager - tilsyn og uforutsigbarhet i tilskudd
- Tilpasset opplæring og spesialundervisning
- Økonomisk sosialhjelp – press på tjenester, styringsinformasjon
- Omorganisering i omsorgssektoren
- Smittevern i helse- og omsorgstjenestene

- Vedlikeholdsbehov på veier – trafikkssikkerhet
- Måltrettet miljø- og klimasatsing

Følgende aktuelle tema er også satt opp i planen og gjenstår:

- Demografisk utvikling og dreining i tjenestebehov og økonomiske rammer
- Vedlikeholdsbehov på formålsbygg og boliger
- Økonomiske rammebetingelser innen kulturområdet
- Økonomiske rammer innen voksenopplæring
- Organisering av PPT
- Mottak av flyktninger
- Ressursutfordringer innen psykisk helse og rus – aktivitetstilbud rus, økt alkoholbruk blant unge
- Planprosesser – oppfølging av planstrategi

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget må bestemme hvilket område de ønsker bestille en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll av. Utvalget har fått mandat fra kommunestyret til å gjøre omprioriteringer i planene hvis utvalget ser behov for det. Dette betyr at utvalget kan velge om de vil bestille det prioriterte, eller et av de uprioriterte områdene. Risiko- og vesentlighetsbilde kan ha endret seg i løpet av valgperioden, og det kan hende utvalget ser nytten av å bestille en forvaltningsrevisjon av et av de uprioriterte områdene. I dagens møte oppfordres utvalget til å diskutere hvilket område de vil undersøke, og be sekretariatet utarbeide en sak om bestilling til neste kontrollutvalgsmøte.

Revisors forslag til

Plan for forvaltningsrevisjon 2020 - 2024

Vefsn kommune

16.4.2020

(revidert 4.5.2020)

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Innledning.....	3
2	Forvaltningsrevisjon - lovpålagt oppgave.....	4
3	Plan for forvaltningsrevisjon 2016 – 2019.....	5
4	Forslag til forvaltningsrevisjon i 2020 – 2024.....	6

1 INNLEDNING

Kommunestyret skal minimum en gang i valgperioden vedta en Plan for forvaltningsrevisjon, hvor det framgår hvilke sider av kommunens forvaltning og virksomhet som skal være gjenstand for forvaltningsrevisjon. Områdene for forvaltningsrevisjon kan settes opp i prioritert rekkefølge, eller en som en liste over områder som skal være gjenstand for forvaltningsrevisjon i perioden. I denne planen er områdene som er foreslått for forvaltningsrevisjon ikke satt opp i prioritert rekkefølge.

2 FORVALTNINGSREVISJON - LOVPÅLAGT OPPGAVE

Forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave. Hjemlene for forvaltningsrevisjon finnes i kommunelovens syvende del: Egenkontroll.

Kommunestyrets ansvar er hjemlet i § 22-1, hvor det bl.a. heter at kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet.

Til å føre den løpende kontrollen på deres vegne velger kommunestyret et kontrollutvalg (§ 23-1). En av oppgavene innenfor dette kontrollansvaret er å påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet (§ 23-2-c).

Forvaltningsrevisjon er hjemlet i § 23-3. Her framgår det av definisjonen at forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets forutsetninger.

I § 23-3, andre ledd framgår det at kontrollutvalget minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter kommunestyret ble konstituert, skal utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Videre heter det at planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

I § 23-3, tredje ledd heter det at planen skal vedtas av kommunestyret. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Vi viser ellers til kommunelovens syvende del, og forskrift for kontrollutvalg og revisjon, hvor bestemmelsene om forvaltningsrevisjon er nærmere konkretisert. Vi viser dessuten til Standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001), som beskriver den metodiske gjennomføringen av forvaltningsrevisjon (nkrf.no).

Dette forslaget til Plan for forvaltningsrevisjon bygger på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er utarbeidet i et eget dokument.

3 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016 – 2019

I planen for forvaltningsrevisjon som gikk ut i 2019 var følgende områder satt opp som aktuelle for forvaltningsrevisjon:

Personalforvaltning

- Ansettelsesprosess
- Sykefraværsarbeid

Grunnskoleopplæring

- Faktorer som påvirker skolerresultater

Boligutleie

- Boligsosial politikk

Alle disse områdene er det gjennomført forvaltningsrevisjon for.

4 FORSLAG TIL FORVALTNINGSREVISJON I 2020 – 2024

På bakgrunn av risiko- og vesentlighetsvurdering som er gjort i mars og april 2020, har revisor kommet fram til følgende aktuelle områder som det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon innenfor. Områdene er listet opp i uprioritert rekkefølge, men inndelt i *mest aktuelle* og *også aktuelle*.

Tre overgripende temaer er viktige innenfor nesten alle temaområder:

- Folketallsutvikling og utvikling i sammensetning av befolkningen
- Økonomisk situasjon
- Håndtering av og konsekvenser av korona-epidemien

Mest aktuelle områder for forvaltningsrevisjon:

- Økonomisituasjonen, økonomiforvaltning og finansforvaltning (var ett av områdene som var aktuelle i forrige risiko- og vesentlighetsanalyse)
- ROS-analyser, og beredskapsplanlegging og beredskap - informasjonsflyt internt, informasjon til innbyggere
- Digital forvaltning, kommunikasjon og informasjonssikkerhet
- Barnehage
  - o Nedgang i barnetall – overkapasitet
  - o Kompetanse i kommunale barnehager
  - o Private barnehager – tilsyn og uforutsigbarhet i tilskudd
- Tilpasset opplæring og spesialundervisning
- Økonomisk sosialhjelp – press på tjenester, styringsinformasjon
- Omorganisering i omsorgssektoren
- Smittevern i helse- og omsorgstjenestene
- Vedlikeholdsbehov på veier – trafikksikkerhet
- Målrettet miljø- og klimasatsing

Mest aktuelle forvaltningsrevisjoner i selskap:

- Forvaltningsrevisjon av SHMIL IKS (se Plan for eierskapskontroll 2020)

Også aktuelle områder for forvaltningsrevisjon:

- Demografisk utvikling og dreining i tjenestebehov og økonomiske rammer

- Vedlikeholdsbehov på formålsbygg og boliger
- Økonomiske rammebetingelser innen kulturområdet
- Økonomiske rammer innen voksenopplæring
- Organisering av PPT
- Mottak av flyktninger
- Ressursutfordringer innen psykisk helse og rus – aktivitetstilbud rus, økt alkoholbruk blant unge
- Planprosesser – oppfølging av planstrategi

Også aktuelle for forvaltningsrevisjon i selskap.

- Forvaltningsrevisjon av Mosjøen havn KF (kan ses i sammenheng med eierskapskontroll av Helgeland havn IKS)
- Forvaltningsrevisjon av Helgeland Kraft AS
- Forvaltningsrevisjon av Mosjøen og omegn næringssselskap KF

Det vises til risiko- og vesentlighetsanalyse for vurderinger knyttet til de ulike temaene.

Hovedkontor: Brugata 2, 7715 Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Revisors forslag til

Plan for eierskapskontroll 2020 - 2024

Vefsn kommune

15.4.2020

(revidert 4.5.2020)

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Innledning.....	4
2	Eierskapskontroll – en lovpålagt oppgave.....	5
3	Plan for selskapskontroll 2016 – 2019	6
4	Forlag til eierskapskontroll 2020 - 2024	7

1 INNLEDNING

Kommunestyret skal minimum en gang i valgperioden vedta en Plan for eierskapskontroll, hvor det framgår hvilke selskap og foretak som skal være gjenstand for eierskapskontroll. Eierskapskontrollen kan også være generell – det vil si at en foretar en generell gjennomgang av hvordan kommunen har lagt til rette for oppfølging av selskap og foretak som den har eierskap i. I denne planen framgår det også hvilke selskap som det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon i. Områdene for eierskapskontroll kan settes opp i prioritert rekkefølge, eller som en uprioritert liste over områder som bør være gjenstand for forvaltningsrevisjon i perioden. I denne planen er forslagene til eierskapskontroller i selskaper ikke satt opp i prioritert rekkefølge.

2 EIERSKAPSKONTROLL – EN LOVPÅLAGT OPPGAVE

Eierskapskontroll er en lovpålagt oppgave. Hjemlene for eierskapskontroll finnes i kommunelovens syvende del: Egenkontroll.

Kommunestyrets ansvar er hjemlet i § 22-1, hvor det bl.a. heter at kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet.

Til å føre den løpende kontrollen på deres vegne velger kommunestyret et kontrollutvalg (§ 23-1). En av oppgavene innenfor dette kontrollansvaret er å påse at det utføres forvaltningsrevisjon av selskaper som kommunen har eierinteresser i (§ 23-2-c), og at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper mv. (§ 23-2- d).

Eierskapskontroll er hjemlet i § 23-4. Her framgår det at eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Videre framgår det i andre ledd at kontrollutvalget minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, skal utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

I tredje del heter det at planen skal vedtas av kommunestyret selv. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Vi viser ellers til kommunelovens syvende del, og forskrift for kontrollutvalg og revisjon, hvor bestemmelser om eierskapskontroll og om forvaltningsrevisjon i selskaper er nærmere konkretisert. Forvaltningsrevisjon av selskaper følger god kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon, og utføres etter RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon (nkrf.no).

Dette forslaget til Plan for eierskapskontroll bygger på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er utarbeidet i et eget dokument.

3 PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016 – 2019

Det som tidligere har tilsvar planen for eierskapskontroll har vært plan for selskapskontroll. Begrepet selskapskontroll har nå gått ut av bruk. I Plan for selskapskontroll 2016 - 2019 ble generell eierskapskontroll valgt, med undersøkelse av hva kommunen eier, samt hvilken strategi og hensikt kommunen har med sitt eierskap.

En rapport fra den generelle eierskapskontrollen ble levert i 2017.

4 FORLAG TIL EIERSKAPSKONTROLL 2020 - 2024

Nedenfor foreslår revisor aktuelle eierskapskontroller for 2020-2023. Forslagene inneholder også forvaltningsrevisjon av selskaper.

Mest aktuelt:

- Generell eierskapskontroll med undersøkelser av i hvilken grad kommunens eierskapsmelding og eierstrategier etterleves og fungerer som styrende dokumenter for kommunens håndtering av sine eierinteresser
- Eierskapskontroll av Bps Nordland
- Eierskapskontroll av eierskapet i SHMIL IKS

Også aktuelle:

- Eierskapskontroll av Helgeland havn IKS
- Eierskapskontroll av Helgeland Kraft AS

Vi viser til risiko- og vesentlighetsanalyse i eget dokument.

Hovedkontor: Brugata 2, 7715 Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Forvaltningsrevisjonsrapport psykososialt arbeidsmiljø

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

03/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/381 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den fram for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar rapport fra forvaltningsrevisjon om psykososialt skolemiljø til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om:
  - a. Å sikre en felles forståelse av internkontroll for skolemiljøet og hva det skal rapporteres på til administrativ skoleledelse.
  - b. Å vurdere om skolene bør gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser for skolemiljøet.
  - c. Å sikre systematisk arbeid med forebygging gjennom fokus på den autoritative læreren og stabilitet i personalgruppene.
  - d. At kommunen følger sine egne rutiner om at vurderingen av barnets beste skal dokumenteres i aktivitetsplanene.
  - e. Å sikre at skolene gir tilstrekkelig informasjon til elevene som varsler om mobbing, om hvordan informasjonen de gir blir håndtert.
  - f. Å vurdere å ta opp som eget tema, utfordringen med at elever er redd for å bli stemplet som «tystere» dersom de varsler om mobbing.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren gi en skriftlig tilbakemelding innen den 15. april om hvordan punkt 2 i vedtaket er fulgt opp.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport - Psykososialt skolemiljø

Saksopplysninger

Kontrollutvalget i Vefsn kommune bestilte den 18.11.2022 et utkast til prosjektplan for et forvaltningsrevisjonsprosjekt innen psykososialt skolemiljø. Utvalget sluttet seg til revisor sitt framlagte forslag til prosjektplan i møte den 10.02.23, sak 009/23.

Revisor har utarbeidet følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonen:

- Arbeider Vefsn kommune systematisk for å sikre at elevene i grunnskolen har et trygt og godt arbeidsmiljø?

Metode

Revisor har gjennomført intervju med kommunedirektør og kommunalsjef for oppvekst og kultur på video. Oppfølgingsspørsmål underveis i revisjonsperioden er sendt til kommunalsjefen per e-post. Oppdragsansvarlig revisor/prosjektleder og prosjektmedarbeider har besøkt alle de kommunale skolene i kommunen og gjennomført intervjuer med samtlige rektorer og en kontaktlærer ved hver skole. Videre er det gjennomført et gruppeintervju med ledere av foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) for hver skole, og et gruppeintervju med elevrådslederne ved hver skole. I etterkant av alle intervjuene er det skrevet referat som er verifisert av informantene.

Revisor har også sendt spørsmål per e-post til driftsleder ved busselskapet Boreal for å få innsyn i hvilke tiltak de er involvert i med tanke på å forbygge mobbing på skolevei.

Revisors oppsummering

Revisors konklusjon

Revisor konkluderer med at Vefsn kommune ikke fullt ut jobber systematisk for å sikre at elevene i grunnskolen har et trygt og godt skolemiljø.

Internkontroll og forebygging

Revisor finner at kommunen kan dokumentere flere sider av internkontrollen, men knytter mangler til evalueringer av planer, rutiner og tiltak, at skolene ikke gjennomfører risikovurderinger av skolemiljøet og at kommunen på nåværende tidspunkt ikke har sørget for en omforent forståelse av internkontrollen blant rektorene.

Gjennomgangen tyder også på at kommunen har mangler i det systematiske arbeidet med forebygging. Kommunen fremstår ikke å ha en systematisk praksis for å finne frem til hvem som er de sårbare barn i skolen. Videre tilsier informasjonsgrunnlaget at grensesetting og likt reaksjonsmønster kan være en utfordring blant lærerne. I tillegg oppfattes det som en svakhet at man ikke har nok stabilitet blant de ansatte til å danne gode relasjoner til elevene. Det stilles også spørsmål ved om dialogen med busselskapet er god nok til faktisk å kunne forebygge mobbing på skoleveien.

Aktivitetsplikten og barnets beste-vurdering

Revisor erfarer i sin gjennomgang av aktivitetsplanene at det er ulik praksis mellom skolene når det kommer til varsling, da knyttet til hvem som varsles og hva det varsles om. Ut fra planene som er gjennomgått er det også vanskelig å gi et tidsperspektiv på hvor lenge en elev har opplevd mobbing og hvor lang tid det har tatt å sette inn tiltak. Det er ut fra dokumentasjonen også vanskelig å vurdere om det som er pekt på som hensiktsmessig å gjøre i en sak, faktisk er satt opp som tiltak som skal gjennomføres. Dokumentasjonen gir heller ikke svar på hvordan tiltak er evaluert eller om de har hatt ønsket effekt.

Når det kommer til vurderingen av barnets beste er revisors oppfatning at kommunen har en rutine for at dette skal dokumenteres i aktivitetsplanene, men at rutinen ikke etterleves. Ut fra at skolene også har gjenbruk av like tiltak i flere saker stilles det også spørsmål ved om tiltak da vil være individtilpasset.

Informasjonsplikten og elevmedvirkning

Revisor sin oppfatning er kommunen ikke fullt ut innfrir sin informasjonsplikt. Elever gir uttrykk for en usikkerhet i dialogen med lærerne og gir blant annet uttrykk for at de er usikre på hvordan ansatte i skolen behandler varsler om mobbing. Det er usikkerhet blant elevene om dette vil få konsekvenser for dem selv ved at de blir oppfattet som en tyster av sine medelever.

Revisor anbefaler

Revisor anbefaler at kommunedirektøren prioriterer følgende i sitt arbeid med et trygt og godt skolemiljø:

1. Sikre en felles forståelse av internkontroll for skolemiljøet og hva det skal rapporteres på til administrativ skoleledelse.
2. Vurdere om skolene bør gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser for skolemiljøet.
3. Sikre systematisk arbeid med forebygging gjennom fokus på den autoritative læreren og stabilitet i personalgruppene.
4. At kommunen følger sine egne rutiner om at vurderingen av barnets beste skal dokumenteres i aktivitetsplanene.
5. Sikre at skolene gir tilstrekkelig informasjon til elevene som varsler om mobbing, om hvordan informasjonen de gir blir håndtert.
6. Vurdere å ta opp som eget tema, utfordringen med at elever er redd for å bli stemplet som «tystere» dersom de varsler om mobbing.

Vurdering

Sekretariatet mener at revisor har svart ut problemstillingene som var satt for forvaltningsrevisjonen, og at rapporten gir nyttig informasjon om psykososialt skolemiljø i Vefsn kommune.

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Vefsn kommunes kontrollutvalg i perioden februar 2023 til desember 2023.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidtnorge.no.

Inderøy, 05.01.24

Johannes O. Nestvold /s/

Oppdragsansvarlig revisor

SAMMENDRAG

Kontrollutvalget i Vefsn kommune bestilte den 18.11.2022 et utkast til prosjektplan for et forvaltningsrevisjonsprosjekt innen psykososialt skolemiljø. Utvalget sluttet seg til revisor sitt framlagte forslag til prosjektplan i møte den 10.02.23, sak 009/23.

Revisor konkluderer i rapporten med at Vefsn kommune ikke fult ut jobber systematisk for å sikre at elevene i grunnskolen har et trygt og godt skolemiljø.

Revisor vurderer at kommunen på nåværende tidspunkt ikke har sørget for en omforent forståelse av internkontrollen blant rektorene. Gjennomgangen viser også at kommunen dokumenterer flere sider av internkontrollen, men mangler dokumentasjon av anbefalte risikovurderinger for skolemiljøet, samt dokumentasjon på evalueringer av planer, rutiner og tiltak for skolemiljøet. Grensesetting og likt reaksjonsmønster blant lærerne fremstår å være en utfordring, i tillegg til å skape nok stabilitet blant de ansatte til at det etableres gode relasjoner til elevene. Kommunen fremstår ikke å ha en enhetlig praksis for å kartlegge hvem de sårbare barna i skolen er. Det stilles også spørsmålsteget ved om dialogen med busselskapet har vært god nok til å ivareta skolens forebyggende arbeid når det kommer til skoleveien.

I gjennomgangen av aktivitetsplaner ser vi en ulik praksis mellom skolene når det gjelder varsling, da knyttet til hvem som varsles og hva det varsles om. Ut fra de aktivitetsplaner vi har gjennomgått er det vanskelig å tidfeste hvor lenge det går før det varsles om mobbing til det settes inn tiltak. Det er også ut fra de planer vi har fått tilsendt vanskelig å se hvilke tiltak som er satt inn og hvordan disse er evaluert i etterkant. Kommunen har ovenfor revisor gitt tilbakemelding om at vurderingen av barnets beste er noe som skal fremgå av aktivitetsplanene. Vi kan ikke se at det er tilfelle, og at dette er et brudd på kommunens egne rutiner.

Revisor vurderer til slutt at kommunen ikke fult ut innfrir sin informasjonsplikt i tilknytning til skolemiljøet, dette ved at elever gir uttrykk for at de er usikre på dialogen med lærerne. Usikkerheten knytter seg til hvordan ansatte i skolen behandler varsler om mobbing, og om dette vil få konsekvenser for elevene som varsler. Elevene opplyser at dersom det blir kjent at elever varsler om mobbing, kan de som varsler bli stemplet som tystere og selv risikerer å bli mobbet.

Revisor anbefaler ut fra dette at kommunedirektøren prioriterer følgende i sitt arbeid med et trygt og godt skolemiljø:

- Sikre en felles forståelse av internkontroll for skolemiljøet og hva det skal rapporteres på til administrativ skoleledelse.
- Vurdere om skolene bør gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser for skolemiljøet.
- Sikre systematisk arbeid med forebygging gjennom fokus på den autoritative læreren og stabilitet i personalgruppene.
- At kommunen følger sine egne rutiner om at vurderingen av barnets beste skal dokumenteres i aktivitetsplanene.
- Sikre at skolene gir tilstrekkelig informasjon til elevene som varsler om mobbing, om hvordan informasjonen de gir blir håndtert.
- Vurdere å ta opp som eget tema, utfordringen med at elever er redd for å bli stemplet som «tystere» dersom de varsler om mobbing

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	6
1 Innledning.....	8
1.1 Bestilling.....	8
1.2 Problemstillinger.....	8
1.3 Metode	9
1.4 Uttalelse om rapport	11
1.5 Om oppvekstsektoren og skolemiljøet i Vefsn kommune.....	11
1.5.1 Organisering	11
1.5.2 Skolemiljøet	12
1.6 Rapportens oppbygging	13
2 Interkontroll og forebygging	14
2.1 Revisjonskriterier.....	14
2.2 Informasjonsgrunnlag	14
2.2.1 Internkontroll	14
2.2.2 Forebygging.....	21
2.3 Vurdering.....	26
2.3.1 Internkontroll	26
2.3.2 Forebygging.....	29
3 Aktivitetsplikten og vurderingen av barnets beste	31
3.1 Revisjonskriterier.....	31
3.2 Informasjonsgrunnlag	31
3.2.1 Aktivitetsplikten	31
3.2.2 Barnets beste-vurdering.....	34
3.3 Vurdering.....	35
3.3.1 Aktivitetsplikten	35
3.3.2 Barnets beste-vurdering.....	36
4 Informasjonsplikt og elevmedvirkning	37
4.1 Revisjonskriterier.....	37
4.2 Informasjonsgrunnlag	37
4.2.1 Informasjonsplikten	37
4.2.2 Elevmedvirkning	38
4.3 Vurdering.....	39
4.3.1 Informasjonsplikten	39
4.3.2 Elevmedvirkning	40
5 Konklusjoner og anbefalinger	41
5.1 Konklusjon.....	41
5.2 Anbefalinger	42

Kilder	43
Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier	45
Vedlegg 2 – Kommunedirektørens uttalelse	57

Tabell

Tabell 1. Mobbetall fra elevundersøkelsen for Vefsn skolene.....	12
Tabell 2. Sjekk skjema i MOAWA – internkontroll oppvekst, skoleåret 2022/2023	18
Tabell 3. Oversikt over prosedyre for gjennomgang av internkontrollaktiviteter i Vefsn kommune.	20

Figurer

Figur 1. Administrativt organisasjonskart for Vefsn kommune.	11
---	----

1 INNLEDNING

I dette kapittelet gjennomgår vi bestilling, problemstillinger og bakgrunn for prosjektet.

1.1 Bestilling

Kommunestyret vedtok «Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024» i sitt møte den 09.09.20, sak 86/20 og gav samtidig kontrollutvalget fullmakt til å gjøre endringer av planen i planperioden. Kontrollutvalget bestilte den 18.11.2022 et utkast til prosjektplan for en mulig forvaltningsrevisjon av temaet psykososialt skolemiljø. Psykososialt skolemiljø er ikke trukket frem som et prioritert tema i planen, men var ut fra kontrollutvalget sin egen vurdering av risiko aktuell for gjennomgang ved forvaltningsrevisjon.

Sekretær for utvalget har i korrespondanse knyttet til bestillingen vist til at; enkelte av kontrollutvalgets medlemmer har kjennskap til mobbesaker som angivelig skal ha gått over år uten at skolen har greid å stoppe mobbingen. Kontrollutvalget ønsker derfor en systematisk gjennomgang av kommunens etterlevelse av regelverket knyttet til elevenes psykososiale skolemiljø, herunder opplæringsloven kap. 9A. Det er ønskelig å få belyst om elevene har et forsvarlig læringsmiljø og hvordan skolen jobber med å forebygge og bekjempe mobbing. Det opplyses også å være av interesse å få undersøkt arbeidet med skolemiljøet i hele sin «bredde», det vil si dersom skolens ansvar strekker seg til skoleveien (til/fra skole), og eventuelt aktiviteter for elevene utenfor ordinær skoletid (både i og utenfor skolens fysiske områder).

Kontrollutvalget sluttet seg enstemmig til revisors utkast til prosjektplan i sitt møte den 10.02.23, sak 009/23.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstilling vil bli besvart i rapporten:

Arbeider Vefsn kommune systematisk for å sikre at elevene i grunnskolen har et trygt og godt skolemiljø?

Revisor vil svare ut problemstillingen ut fra kommunens praksis på systemnivå, og vil dermed ikke undersøke et hvert tema eller krav som bidrar til å opprettholde et trygt og godt skolemiljø.

Det som undersøkes vil imidlertid være om kommunens system tar hensyn til veiledning og regelverk for et trygt og godt skolemiljø.

1.3 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRF - kontroll og revisjon i kommunenes standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Vefsn kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Revisor har brukt flere metoder for å samle inn data til dette prosjektet.

Intervju

Gjennom intervju ønsker vi å finne ut noe om hvordan andre folk tenker, føler og mener om noe, og dermed få et innblikk i enn annens persons virkelighet eller perspektiv på det som er tema.¹ Informantene i en forvaltningsrevisjon er primært personer som skal ha kjennskap til, er brukere av, eller har ansvar eller oppgaver i tilknytning til et tjenesteområde. Revisor ønsker med bruken av intervju i dette prosjektet å få svar på hvordan kommunen jobber med skolemiljøet, hvordan ansatte oppfatter regelverket og nasjonale føringer, samt hvordan foreldre- og elevrådsrepresentanter opplever kommunens håndtering.

Revisor har intervjuet kommunedirektør og kommunalsjef oppvekst og kultur på video. Oppfølgingsspørsmål underveis i revisjonsperioden er sendt til kommunalsjefen på e-post. Oppdragsansvarlig revisor/prosjektleder og prosjektmedarbeider i denne forvaltningsrevisjonen har i mai besøkt alle de kommunale skolene i kommunen og gjennomført intervjuer med samtlige rektorer og en kontaktlærer ved hver skole. Det er også i forbindelse med vårt besøk avholdt et gruppeintervju med ledere av foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) for hver skole, og et gruppeintervju med elevrådslederne ved hver skole. Gruppeintervjuene ble gjennomført på kommunehuset.

I forkant av alle intervjuene laget revisor en strukturert intervjuguide tilpasset de ulike rollene. I etterkant av alle intervjuene er det skrevet referat som er verifisert av informantene. Rapporten benytter kun verifisert intervjudata.

Revisor har også sendt spørsmål på e-post til driftsleder ved busseskaperet Boreal. Dette for å belyse teamet om hvilke tiltak busseskaperet er involvert i med tanke på skolevei.

---

¹ Lotherington, Ann Therese. *Intervju som metode*, 1990. Url: [Intervju som metode \(nb.no\)](#)

Dokumentgjennomgang

Offentlig sektor har i enkelte tilfeller dokumentasjonskrav i tilknytning til sin tjenesteytelse. I de tilfeller hvor det offentlige dokumenterer sin regeletterlevelse er dette med på å sikre etterprøvbarehet for eksterne kontrollorganer, deriblant revisor.

Revisor har bedt kommunen oversende dokumentasjon relevant for prosjektet og problemstillingene. Revisor har mottatt og gjennomgått følgende dokumenter:

- Handlingsplaner for trygt og godt skolemiljø for alle kommunale skoler
- Utkast til ny overordnet plan for et trygt og godt skolemiljø i Vefsn kommune, 2023
- Tilstandsrapport/årsrapporter for skole 2018, 2019 og 2022.²
- Sjekkskjema internkontroll i MOAVA³
- Avviksrutine i Compilo
- Avviksrapport i skole for perioden 1. mars – 31. mai 2023
- Møteplan rektormøter høst 2023
- Overordnet og lokale ordensreglementer
- Utvalgte aktivitetsplaner for mobbesaker i skolene

Revisor ba om å få tilsendt en oversikt over alle aktivitetsplaner som er utarbeidet av skolene for de siste tre årene, 2020-2023. Oversikten som ble tilsendt viser at det er utarbeidet 28 planer totalt for alle skoler i denne perioden. Revisor har valgt ut tre aktivitetsplaner fra hver skole, dette med unntak for Mosjøen skole som kun har to aktivitetsplaner i perioden. Til sammen har revisor derfor sett på 14 av de 28 (halvparten) sakene i perioden.

Samlet vurdering av metode

Revisor valgte å gjennomføre gruppeintervju med FAU og elevrådet ved hver skole. Revisor vurderte gruppeintervju som mest hensiktsmessig for å få informasjon om hvordan representantene i FAU og elevrådet opplever arbeidet med psykososialt skolemiljø. Det skal bemerkes at det i dette prosjektet er snakket med et begrenset antall ansatte i kommunen og på skolene. Dersom en spørreundersøkelse hadde blitt sendt ut til samtlige lærere ved skolene

---

² Kommunalsjef oppvekst har bekreftet at årsrapporter for 2020 og 2021 ikke ble utarbeidet pga. pandemien

³ Verktøy som hjelper kommunen å dokumentere internkontrollen for skolemiljøet, [Moava - Internkontroll for oppvekst](#)

kunne dette bidratt til et bredere informasjonsgrunnlaget for rapporten. På grunn av ressurs hensyn valgte revisor å intervjuer en kontaktlærer per skole.

Samlet sett vurderer revisor at metodene har vært relevante og pålitelige i dette prosjektet. Det er innhentet et omfattende datagrunnlag og benyttet ulike metoder for å få frem et tilstrekkelig datagrunnlag å gjøre vurderingene på bakgrunn av. Ulike kilder er sett i sammenheng og data som peker i ulike retninger er kommentert.

1.4 Uttalelse om rapport

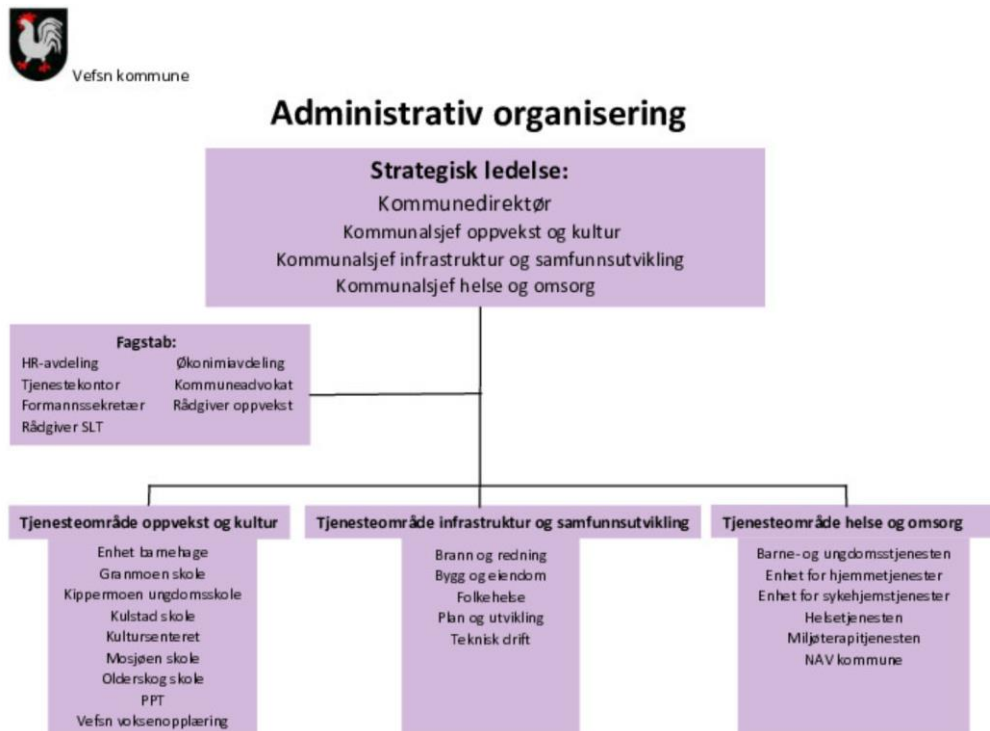
En foreløpig rapport ble sendt til kommunedirektøren for uttalelse den 30.11.23. Revisjon Midt-Norge SA mottok svar den 14.12.23. Uttalelsen er vedlagt rapporten (vedlegg 2). Kommunedirektørens tilbakemelding på rapporten har ikke medført et behov for endringer av rapportens vurderinger eller konklusjon.

1.5 Om oppvekstsektoren og skolemiljøet i Vefsn kommune

1.5.1 Organisering

Kommunedirektøren og tre kommunalsjefer utgjør strategisk ledelse, deriblant kommunalsjef oppvekst og kultur.

Figur 1. Administrativt organisasjonskart for Vefsn kommune.

Kilde: Vefsn kommunes sin hjemmeside

Ifølge kommunen hjemmeside har kommunen tre barneskoler; Mosjøen, Kulstad og Olderskog (1-7. trinn), en ungdomsskole, Kippermoen (8-10. trinn), en kombinert barne- og ungdomsskole, Granmoen (1-10. trinn) og voksenopplæring.⁴

Av grunnskolens informasjonssystem (GSI) fremgår det at Vefsn kommune har 184 lærere i grunnskolen og 1417 elever.⁵

1.5.2 Skolemiljøet

Vi har nedenfor tatt ut tall for resultater fra elevundersøkelsen gjennomført på 7. og 10. trinn for hele landet og Vefsn skolene.

Tabell 1. Mobbetall fra elevundersøkelsen for Vefsn skolene.

Skoleåret 2021-2022				Skoleåret 2022-2023			
Hele landet		Vefsn		Hele landet		Vefsn	
7. trinn.	10. trinn	7. trinn.	10. trinn	7. trinn.	10. trinn	7. trinn.	10. trinn
7,9	5,7	9,4	* ⁶	9,9	7,4	7,8	5,7

Kilde: Utdanningsdirektoratet⁷

Figuren ovenfor viser en oversikt over andelen elever som svarer at de har opplevd mobbing på/i forbindelse med skolen for hele landet og skolene i Vefsn. Denne beregnes ved at antall elever som svarer at de blir mobbet (telleren), deles på det totale antallet besvarelser på elevundersøkelsen (nevneren). For skoleåret 2021-2022 ser vi at 7. trinn ved Vefsn-skolene ligger over landsgjennomsnittet, men for skoleåret 2022-2023 ligger både 7. trinn og 10. trinn ved Vefsn-skolene under landsgjennomsnittet. Da tallene er på kommunenivå, tas det ikke høyde for individuelle forskjeller mellom skolene.

Av kjente utfordringer de siste årene tilknyttet skolemiljøet i Vefsn er det i media vist til flere politianmeldelser som blant annet omfatter rasistiske uttalelser⁸, sjikane mot lærere og elever,

⁴ [Skoler i kommunen - Vefsn Kommune](#)

⁵ [Informasjon \(udir.no\)](#)

⁶ Tallverdier er skjermet på grunn av små tall i en gruppe eller klasse

⁷ [Elevundersøkelsen – mobbing 5. til 10. trinn, sortert etter spørsmål \(udir.no\)](#)

⁸ [Kippermoen, Mosjøen | Kommunen har igjen politianmeldt rasistiske uttalelser på Kippermoen: – Veldig trasig \(helg.no\)](#)

at det har blitt arrangert boksekamp i friminuttet ved Kippermoen ungdomsskole⁹ og situasjoner med hærverk¹⁰.

1.6 Rapportens oppbygging

Rapporten er del opp i tre delkapittel knyttet til skolemiljøet som til sammen vil gi svar på **hovedproblemstillingen**. Disse tre deltemaene er:

1. Internkontroll og forebygging

I denne delen vil vi se på hvilken dokumentasjon som foreligger for skolens internkontroll knyttet til skolemiljøet. Systematisk forebygging er arbeidet skolene gjør for at mobbing ikke skal inntreffe. Dette arbeidet henger tett sammen med arbeidet med internkontrollen. Vi tar i dette avsnittet også for oss tema som i faglitteraturen er pekt på som sentrale element i forebyggingsarbeidet.

2. Aktivitetsplikten og barnets beste

Aktivitetsplikten omhandler skolens arbeid dersom det inntreffer mobbing. Her vil vi se på kommunens rutiner og hvordan kommunen overholder dokumentasjonsplikten. Barnets beste er et grunnleggende prinsipp i arbeidet med barn og elever, også når det kommer til aktivitetsplikten.

3. Elevmedvirkning og involvering

I det avsluttende kapitlet vil vi blant annet se på hvordan elever og representanter fra foreldrenes arbeidsutvalg involveres i skolens forbedringsarbeid med skolemiljøet, samt hvordan skolene jobber med å dele informasjon om skolemiljøet.

For hvert delkapittel er det innhentet et **informasjonsgrunnlag** som de oppstilte **revisjonskriteriene** skal **vurderes** opp mot. Til slutt i rapporten **konkluderer** revisor på hovedproblemstillingen og knytter **anbefalinger** til det videre arbeidet.

---

⁹ [Mosjøen, Vefsn | Arrangerte boksekamp i friminuttet på ungdomsskolen: – Det er farlig og vi vil ha en slutt på det \(helg.no\)](#)

¹⁰ [Mosjøen, Krim | Har politianmeldt hærverk på skolen og trusler mot flere barn: – Nå er det ekstremt \(helg.no\)](#)

2 INTERKONTROLL OG FOREBYGGING

I dette kapittelet beskriver og vurderer vi internkontroll og forebygging i tilknytning til skolemiljøet.

2.1 Revisjonskriterier

Det er utledet revisjonskriterier som kommunens praksis måles opp mot. Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Kommunen skal gjennom internkontrollen med skolemiljøet dokumentere:
  - Planer, rutiner og tiltak for arbeidet med skolemiljøet (herunder ordensreglementet)
  - Mål for skolemiljøet og skolemiljøarbeidet
  - Ansvar- og oppgavefordeling for skolemiljøet
  - Evalueringer av planer, rutiner og tiltak for skolemiljøet
  - At ansatte har kjennskap til planer, rutiner og tiltak
  - Rutiner for avvikshåndtering
  - At rutiner blir fulgt i praksis
  - Risikovurderinger av skolemiljøet
  - At skoleledelsen er aktivt med i arbeidet med internkontroll
- Kommunen skal sikre at skolene jobber systematisk med forebygging gjennom:
  - Kartlegging av sårbare elever
  - Klasseledelse
  - Tiltak på skoleveien

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

2.2 Informasjonsgrunnlag

2.2.1 Internkontroll

Regelverket for internkontroll for skolemiljøet

Kravet til internkontroll for skolemiljøet fulgte tidligere direkte av opplæringsloven § 9-4 og tilsa at den enkelte rektor skulle sørge for oppfyllelse av reglene i opplæringsloven kap. 9A. Dette er nå endret og ansvaret er løftet til kommunedirektøren gjennom den alminnelige internkontrollbestemmelsen i kommuneloven § 25-1.

Utdanningsdirektoratet har i sin veiledning utdypet hva som bør inngå i internkontrollen av skolemiljøet og hva som skal kunne dokumenteres. Om dokumentasjonen er det sagt at denne ikke trenger å være omfangsrik. Det avgjørende er om skolemiljøarbeidet/internkontrollen er egnet til sitt formål, som er å sikre elevenes rett til et godt psykososialt miljø der elevene føler seg trygge og opplever sosial tilhørighet og som fremmer helse, trivsel og læring. Det viktigste er at den viser hva som skal gjøres, hvordan det skal gjøres, hvem som skal gjøre det, når det skal gjøres, og hva som faktisk blir gjort. Skolen må kunne legge fram skriftlig dokumentasjon for:

- hvilke mål skolen har for skolemiljøet og skolemiljøarbeidet
- hvordan skolen er organisert, blant annet fordeling av ansvar og oppgaver innenfor helse, miljø og sikkerhet
- planer og tiltak – hva som skal gjøres, når og av hvem, for å sikre et godt skolemiljø som fremmer helse, miljø og sikkerhet
- hvordan kartlegging av risiko er gjennomført (rapporter, måleresultat og liknende)
- rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge avvik
- hvordan rutinene blir gjennomgått for å sikre at de fungerer og er tjenlige for å nå de målene som er satt (evaluering av skolemiljøarbeidet)

I tillegg til det som dokumenteres skriftlig må skolen kunne dokumentere at:

- internkontrollen dekker alle bestemmelsene i kapittel 9A
- hver ansatt kjenner og forstår regelverket om skolemiljøet og pliktene de har etter loven og interne mål, rutiner/planer
- de ansatte har tilstrekkelig kompetanse om skolemiljøarbeid og håndtering av utfordringer og hendelser som omhandler skolemiljøet
- skolen har tiltak for å fremme skolemiljøet og forebygge, avdekke og håndtere krenkelser
- tiltakene blir satt i verk og planer og rutiner blir fulgt i praksis
- ledelsen er aktivt med i arbeidet med internkontroll/skolemiljø

Dokumentasjonen skal til enhver tid være oppdatert og tilgjengelig, både for de ansatte og brukerorganet og skoleeier/tilsynsorganet.¹¹

Planarbeid for skolemiljøet

Kommunen har både i kommuneplanens samfunnsdel 2017-2029 og handlingsplan oppvekst 2017-2021 sagt noe om overordnede målsettinger tilknyttet psykososialt skolemiljø, herunder om mobbing. I kommuneplanens samfunnsdel under avsnittet om «målsettinger og strategier» er det i punkt 2.3 sagt at kommunen skal «... sikre nulltoleranse mot mobbing i barnehage og skole» og at «Arbeid med psykisk helse skal prioriteres». Det skal skje gjennom følgende tiltak:

- å legge til rette for miljøterapeuter og bedre tilgjengeligheten for helsesøstertjenesten ved skolene
- å sikre et tydelig og konkret arbeid med psykisk helse blant barn og unge
- å inkludere forebyggende aktiviteter i skoletiden og gjennom barnehagedagen
- å styrke samarbeidet med ungdomsrådet

I kommunens handlingsplan for oppvekst er det sagt at «Skolene skal ha handlingsplaner for håndtering og forebygging av mobbing. Fokus på nettvett og bruk av sosiale medier skal inngå i denne». Revisor har fått tilsendt planer for arbeidet med et trygt og godt skolemiljø fra samtlige skoler i kommunen. Med unntak for planene for Kulstadlia og Kippermoen skole er det variasjoner i struktur og innhold av planene. Samtlige planer omtaler forebygging og rutiner for aktivitetsplikten. For enkelte planer fremgår hovedmål og delmål for skolemiljøet, mens for andre planer fremgår mål i større grad indirekte gjennom fordelingen av oppgaver. Samtlige planer omtaler ansvarsoppgaver for skolemiljøet og skiller mellom oppgaver pålagt alle ansatte og ansvar tillagt spesifikke stillinger.

Revisor har fått tilsendt et utkast for ny plan for «Trygt og godt skolemiljø», datert 1. august 2023. Utkastet inkluderer også handlingsplan tilknyttet vold og trusler i skolen. Dokumentet sier noe om målsettingen med rutinen, delpliktene i aktivitetsplikten og plasseringen av ansvaret som følger av plan/rutinen. Kommunalsjef oppvekst viser at kommunen våren 2023 startet et arbeid med en ny felles plan for et trygt og godt skolemiljø som skal gjelde for samtlige skoler i kommunen. Kommunalsjefen uttaler at kommunen gjennomførte en fagsamling med Statsforvalteren i januar 2023 hvor man i etterkant jobbet videre med å se på behovet for endringer innen skolesektoren. Det ble ut fra dette satt i gang et arbeid med ny plan for et trygt og godt skolemiljø. Planen ble endelig slutført til skolestart for høsten og gjelder fra

---

¹¹ [1 Systematisk arbeid – internkontroll etter § 9a-4 \(udir.no\)](#)

inneværende skoleår. Det er videre besluttet at kommunen i tre skoleår fremover skal jobbe med læringsmiljø som hovedtema, og at plan for trygt og godt skolemiljø blir en viktig del av dette. Den nye planen for et trygt og godt skolemiljø konkretiserer ifølge kommunalsjefen hva lovverket sier at skolen er forpliktet til, og gjennom planen videreformidler skoleeier forventninger til skolens arbeid i henhold til opplæringslovens kapittel 9A. Dette betyr at når planen skal effektueres og jobbes med videre ute i skolene blir det viktig at foreldrene blir kjent med innholdet og får delta i diskusjoner og komme med innspill til hvilke tiltak som skal ligge i skolen.

Kommunen har vedtatt en «Forskrift om ordensreglement for elever i grunnskolen i Vefsn kommune». Reglementet er vedtatt av oppvekstutvalget den 03.04.18 og ble gjeldende fra 16.04.18. Det foreligger ingen fast plan på revidering av reglementet ifølge kommunalsjefen. Hun påpeker at det kan være naturlig å gjøre en revidering om lag hvert 5.år, dersom det ikke kommer ny oppdatering på lovverk som gjør det nødvendig å revidere hyppigere.

Revisor har også fått tilsendt lokale ordensreglement fra Granmoen, Olderskog skole og Kippermoen. I kommunens overordnede ordensreglement er det i § 3 sagt at i tillegg til overordnet ordensreglement «.. kan den enkelte skole lage utfyllende regler tilpasset skolens behov. Rektor fastsetter disse etter høring i skolens ulike organer». Det betyr ifølge kommunalsjefen at det kommunale ordensreglementet gjelder for alle, men at den enkelte skole kan utforme egne ordensreglement i tillegg. Kommunalsjefen opplyser om at det er besluttet å ta en revidering av kommunens overordnede ordensreglement når nytt kommunestyre er på plass, og da legges det ikke opp til at den enkelte skole skal få ha lokale tilpasninger.

Etterlevelse av planer og rutiner for skolemiljøet

I elevundersøkelsen bes elever besvare spørsmål om læringsmiljøet og om de blir mobbet på skole. Rektorene og de lærere vi har snakket med viser til at elevundersøkelsene gjennomføres og at resultatene fra undersøkelsene gjennomgås på skolene. Enkelte av skolene nevner også andre undersøkelser som Roland-undersøkelsen. Noen skoler viser til at resultater fra undersøkelsene tas opp i lærerteam og på fellestid, mens andre skoler i tillegg nevner gjennomgang i elevrådet og foreldrenes arbeidsutvalg (FAU). Samtlige av rektorene bekrefter at elevundersøkelsen kan utløse behov for å gjennomføre tiltak knyttet til skolemiljøet.

Kommunen benytter det elektroniske verktøyet MOAVA – internkontroll for oppvekst. Verktøyet gir oversikt og hjelper kommunen med å dokumentere at kravene i opplæringslov

oppfylles¹². Ifølge kommunalsjef oppvekst i kommunen rapportere alle rektorer selv på lovkrav knyttet til skolemiljøet i systemet.

Tabell 2. Sjekkskjema i MOAWA – internkontroll oppvekst, skoleåret 2022/2023

Gjøremål	Granmoen	Kippermoen	Kulstad	Mosjøen	Olderskog
Gjennomgang/revisjon av skolens ordensregler og tiltaksplaner	✓	✓	✓	✓	✓
Samtlige ansatte kjenner til loven om elevenes skolemiljø	✓	✓	✓	✓	✓
Samtlige foreldre og elever har fått beskjed om rettighetene i § 9A	✓	✓	✓	✓	✓
Konstituering av elevråd	✓	✓	✓	✓	✓
Konstituering av Skolemiljøutvalg	✓	🟡 ¹³	✗	✓	✗
Konstituering av Samarbeidsutvalg	✓	🟡	✗	✓	✗
Mobbeundersøkelse høst	✓	✓	✓	✓	✓
Gjennomføring av elevundersøkelsen	✓	✓	✓	✓	✓

¹² [Moava - Internkontroll for oppvekst](#)

¹³ Symbolet betyr at arbeidet pågår/er igangsatt.

Mobbeundersøkelse vår	✗	✗	✓	✓	✗
--------------------------	---	---	---	---	---

Kilde: Sjekkskjema i MOAVA

Av oversikten ser vi at de aller fleste sjekkpunkter i sjekkskjemaet er oppfylt, men at enkelte punkter ikke er gjennomført eller er delvis gjennomført ved noen av skolene.

Av sjekklisten ser vi imidlertid at rektorene har bekreftet at opplæringsloven og kapittel 9A er gjort kjent for ansatte. I intervju er det pekt på at planleggingsdager på høsten benyttes til å gjennomgå planer og rutiner, samt ansvaret knyttet til aktivitetsplikten. Ansatte har også inntrykk av at deres kollegaer forholder seg til skolenes vedtatte planer og rutiner som gjelder for skolemiljøet.

Revisor tolker tilbakemeldingene fra kommunalsjefen dithen at rektorene ikke har vært deltagende i arbeidet med den nye overordnede planen for et trygt og godt skolemiljøet i Vefsn.

Ledelsens sitt forbedringsarbeid med skolemiljøet

Kommunalsjefen uttaler at hun som en del av internkontrollen gjennomfører regelmessige statusamtaler med alle rektorene, da en og en. Dette er også bekreftet i intervju revisor har hatt med rektorene. Revisor har også av kommunalsjefen fått tilsendt plan for ledermøter høsten 2023, hvor rektormøtene er satt opp. Disse møtene avholdes ut fra møteplanen minimum en gang i måneden. I disse samtaler er forhold rundt læringsmiljøet alltid et tema ifølge kommunalsjefen. Dette bekreftes også i våre samtaler med rektorene. I møtene orienteres det om fortløpende drift på flere områder, herunder saker på enkeltelevnivå, hvilke tiltak som er iverksatt, samarbeid med foreldre og andre instanser mv. Rektormøtene er også et fora hvor oppvekstsjefen kan gi veiledning. Enkelte saker er mer krevende med tanke på langvarig oppfølging. Derfor deltar kommunalsjefen direkte i møter med foreldre i de saker som hun har fått kjennskap til. Involvering av Statsforvalteren vurderes etter behov.

I intervju har revisor stilt et åpent spørsmål til rektorene om hva de forstår med, og legger i, begrepet «internkontroll» på oppvekstområdet. I intervjuene har rektorene ikke pekt på et helhetlig system for kontroll av oppvekstområdet, men pekt på enkeltelementer som at det gis informasjon om aktivitetsplikten til ansatte, at elevundersøkelsen gjennomføres og at det rapporteres i systemet MOAVA.

I ny overordnet plan for et trygt og godt skolemiljø i Vefsn kommunen er det et avsnitt som omhandler skoleeiers møtevirkosomhet opp mot internkontrollen.

Tabell 3. Oversikt over prosedyre for gjennomgang av internkontrollaktiviteter i Vefsn kommune.

Oppgave/tiltak	Ansvar	Når?	Dokumentasjon
Jevnlige statusmøter mellom kommunalsjef og rektor på den enkelte skole, der blant annet skolemiljø er et tema.	Skoleeier	Jevnlig	Referater ved behov
Skoleledermøter for alle ledere og mellomledere i Vefsn-skolen Læringsmiljø er et aktuelt tema	Skoleeier	3-5 ganger/år	Møteplan
Årlig dialogmøte mellom politisk og administrativ skoleeier og rektorer. Læringsmiljø er et sentralt tema.	Skoleeier	En gang pr. år	Utvalgsreferat
Årlig gjennomgang av denne rutinen på rektormøte, med fokus på de rettslige kravene.	Skoleeier	Hver høst	
Vurdering av ekstra oppfølging av utvalgte skoler. Momenter i vurderingen er blant annet: Antall klagesaker til skoleeier og statsforvalter og innholdet i disse. Resultater fra elevundersøkelsen og foreldreundersøkelsen. Ny leder eller stor utskiftning i personalet	Skoleeier	Ved behov	Referat fra møtene med de aktuelle skolene.

Kilde: Ny overordnet plan for et trygt og godt skolemiljø, 2023, Vefsn kommune.

Kommunene har ifølge kommunalsjefen egen systemer for rapportering av sykefravær og avvik. Dette følges opp av HR-avdelingen som skriver rapporter hver måned som alle ledere i kommunen får. Avvik og sykefravær er en del av statusamtaler som kommunalsjefen har med øvrig ledelse. Avvik er også noe det har vært særskilt fokus på det siste året, hvor HR-avdelingen har vært ute i skolene og gitt direkte opplæring på systemer. Hva som er avvik innenfor de ulike sektorene har ifølge kommunalsjefen vært tema på ledernivå. Å avgjøre hva som er et avvik kan for noen være vanskelig, men ifølge kommunalsjefen har det vært viktigst at folk melder, dette fordi kulturen for å melde avvik ikke har vært god nok innen oppvekst.

Revisor har mottatt skriftlig rutine for hvordan å melde avvik i kommunens kvalitetssystem, Compilo. Rutinen er en «steg for steg-rutine». Dokumentet gir ikke en nærmere beskrivelse av begrepet avvik eller hva avvik er. Revisor har også fått tilsendt en avviksrapport for oppvekstområdet som gjelder for perioden 1. mars til 31. mai 2023. Her fremgår det at ca. 82 prosent av avvikene har lav alvorlighetsgrad, ca. 10 prosent har middels alvorlighetsgrad og ca. 9 prosent har høy alvorlighetsgrad. 20 prosent av avvikene omhandler HMS. 94 prosent

av avvikene ble lukket i perioden. Ut fra statistikken er det store variasjoner mellom hvor mange avvik som skolene melder.

Revisor har også stilt spørsmål om kommunen benytter risiko- og sårbarhetsanalyser innen oppvekstområdet. Ifølge kommunalsjefen har alle ledere fått opplæring i slike analyser, men kommunalsjefen har ikke stilt krav om at disse analysene skal sendes inn til henne. Det er ifølge kommunalsjefen lagt skjema for risiko og sårbarhetsanalyser i samme system som det føres avvik. I intervju er det ingen av rektorene som eksplisitt bekrefter at de har gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser knyttet til skolemiljøet ved deres skole.

2.2.2 Forebygging

Regelverket knyttet til forebygging av krenkelser

I forarbeidene til kommuneloven er det i omtalen av endringer i internkontrollbestemmelsene for sektorlovgivningen vist til at det er særlig viktig å kartlegge hvilke elever som kan anses sårbare og sørge for å være i forkant før en situasjon oppstår.¹⁴ Denne uttalelsen kan ses i sammenheng en høyesterettsavgjørelse fra 2012 hvor Høyesterett oppstiller et skjerpet ansvar for skolene når det gjelder å ivareta sårbare elever.¹⁵

Utdanningsdirektoratet fremhever i sin veiledning om forebygging av mobbing at en god skolekultur og tydelige og omsorgsfulle voksne er viktige faktorer. Dette er også faktorer som hører inn under god klasseledelse¹⁶. Det er i stortingsmeldingen «*Motivasjon - Mestring - Muligheter - Ungdomstrinnet*» pekt på at god klasseledelse forebygger mobbing. Dette gjennom at lærere som både møter elever med faglige krav og omsorg og som er tydelige på sitt ansvar som voksne, bidrar til en skolekultur med lite mobbing¹⁷. Elever som har en god relasjon til de voksne, har mindre risiko for å bli utsatt for mobbing og andre krenkelser. Motsatt vil elever som har en svak eller utfordrende relasjon til de voksne i skolen ofte være i en sårbar situasjon¹⁸. Der tilliten til elever eller voksne i skolen er brutt eller sterkt redusert må det brukes tid og krefter på å trygge eleven og reetablere tilliten. I slike situasjoner kan det være hensiktsmessig at en voksen som har en god relasjon til eleven får i ansvar å følge ham eller henne tett over tid¹⁹. Et trygt og godt læringsmiljø bærer forøvrig preg av etablerte rutiner og

---

¹⁴ [Prop. 81 L \(2019–2020\), Endringer av internkontrollregler i sektorlovgivningen \(tilpasning til ny kommunelov\)](#)

¹⁵ Rt. 2012 s. 146

¹⁶ [Forebyggende tiltak og leders ansvar \(udir.no\)](#)

¹⁷ [Meld. St. 22 \(2010 – 2011\) - regjeringen.no](#)

¹⁸ [Tiltak for å bedre relasjoner \(udir.no\)](#)

¹⁹ [Tiltak for å bedre relasjoner \(udir.no\)](#)

gode verdier²⁰. I hovedrapporten fra en landsomfattende gjennomgang av elevundersøkelsen for 2021 ble det påpekt at «på de skolene hvor elevene opplever at de har klare retningslinjer for hvordan en skal ha det sammen, opplever de også at skolen tar tak i mobbing og prøver å gjøre noe med det. God voksentetthet vil også være avgjørende for å oppdage mobbing og sette i verk tiltak».

Ut fra utdanningsdirektoratet sin veiledning pekes det videre på at forhold på skoleveien kan gjøre at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen har her et ansvar for å undersøke saker og sette inn tiltak. Slike undersøkelser kan innebære å hente inn informasjon fra for eksempel buss- eller drosjesjåføren. Tiltak i 9A-saker kan også gjelde skoleveien, som for eksempel følgegrupper, trafikkvakter eller tilsyn.²¹

forutsigbarhet,

Kartlegging av sårbare elever

Kommunalsjef oppvekst og kultur uttaler i oppstartsmøte at skolene også benytter ulike verktøy som sosiogram for å kartlegge sosiale relasjoner i elevgruppa og «innblikk» som er et verktøy for å forebygge og avdekke skjult mobbing. I revisors gjennomgang av skolenes planer for et trygt og godt skolemiljø nevner så godt som alle planer elevundersøkelsen. Av andre kartlegginger som nevnes ved skolene er rutinemessige sosiometriske undersøkelser, ikke-anonyme trivselsundersøkelser, trivselssamtaler og ungdomsundersøkelsen. Det er ulikt fra skole til skole hvilke verktøy som fremgår av planene.

I intervju med lærere og rektorer beskrives også en ulik praksis knyttet til det å kartlegge hvem som er de sårbare barna ved skolene. Enkelte ansatte påpeker at hvem som er de sårbare elevene på skolen drøftes på trinn og team, men også i fagteam og med ledelsen. Det pekes også på at klasselistene gjennomgås på høsten hvor blant annet barn med særskilte behov fremgår. Andre ansatte uttaler at det ikke har vært slike drøftinger på skolen, men at dette allikevel er enkelt å få et overblikk over.

Både rektorer og lærere som vi har snakket med peker på at elevundersøkelsen gjennomføres, og for enkelte skoler gjennomføres også supplerende trivselsundersøkelser. Det gis uttrykk for at resultatene på undersøkelsen går igjennom med andre ansatte på skolene, og at dette kan resultere i å sette inn tiltak ovenfor elever eller klasser.

---

²⁰ [Klasseledelse \(udir.no\)](https://www.udir.no/temaer/klasseledelse)

²¹ [Forebyggende tiltak og leders ansvar \(udir.no\)](https://www.udir.no/temaer/forebyggende-tiltak-og-leders-ansvar)

Klasseledelse

Revisor registrere i sin gjennomgang av de enkelte skoler sine planer for et trygt og godt skolemiljø at temaer som klasseledelse, relasjonsarbeid og sosial tilhørighet er målsettinger for arbeidet i skolene. Videre ser vi at skolene har forsøkt å klarlegge grensesettingen, blant annet gjennom vedtagelsen av lokale ordensreglementer.

Enkelte av rektorene og ansatte ved skolene forteller om at det er gjort tiltak for å heve kompetansen til ansatte når det kommer til klasseledelse. Eksempler på tiltak som trekkes frem er samarbeid om problemløsning, kurs i «dialog med barn i konflikt», bruk av chatteroboten «snakke med barn», at læringsmål skrives opp på tavle og bistand fra PPT med tanke på veiledning og observasjon av lærere som underviser. Andre ansatte vi har snakket med er ikke kjent med at det er gjennomført kursing eller kompetanseheving innen klasseledelse, og at det fremheves at det er noe å gå på når det kommer til å oppstille tydelige nok føringer for klasseledelsen. Det trekkes også frem av enkelte ansatte i skolen at det er inntrykk av manglende grensesetting i hjemmet, og at dette blir en oppgave som isteden blir lagt på skolen.

I revisors oppstartmøte med kommunalsjef oppvekst og kultur og kommunedirektøren ble det uttalt at det i de neste to skoleårene skal jobbes med to kompetansepakker, *Trygt og godt skolemiljø* og *Inkluderende praksis* i skolene i kommunen. I dette arbeidet skal også Regionalt kompetansekantor (RKK) og psykologisk pedagogisk tjeneste (PPT) delta. PPT er også knyttet opp mot oppvekstsektoren gjennom fokuset «*Tett på*». Kommunalsjefen viser også til at det i den 18. januar 2023 ble arrangert en temadag med involvering fra Statsforvalteren som tok utgangspunkt i opplæringslovens kapittel 9A.

I vår samtale med elevrådsrepresentantene gis det tilbakemelding fra alle representantene om at de selv opplever at lærerne bryr seg om dem. Samtlige av representanten vi har snakket med har imidlertid en oppfatning av at mange elever ikke har respekt for lærerne lengre. En representant uttaler blant annet at «*lærere blir sett på som fiender, og ikke en autoritet*». Det trekkes også frem manglende tillit til lærerne, dette eksempelvis knyttet til hva som skjer dersom elever rapporterer om at andre elever mobber. Elever kan her være usikre på hvordan skolen benytter informasjonen de får fra elever, og om dette vil ha konsekvenser for dem selv, eksempelvis ved at de blir stemplet som «*tyster²²*». Det er ut fra tilbakemeldingene ulikt hvor

---

²² Elevrådsrepresentantene benyttet i samtalen med oss begrepet «Snitch», som ofte er forbundet med å fortelle noen med autoritet om at noen andre har gjort noe som ikke er tillatt, ofte med den hensikt å skape problemer. [SNITCH | English meaning - Cambridge Dictionary](#)

godt elevene kjenner til ordensreglement og hvor mye tid som er brukt av skolene til å formidle dette innholdet. Det oppleves også at det for elevene kan være vanskelig å få tilgang til ordensreglementene på egen hånd. Tilbakemeldingene fra representantene viser også til at lærere oppfattes å komme med tomhendte trusler, og at elever ikke oppfatter at det er likebehandling i måten lærere reagerer på. Eksempelvis vil jenter ha en oppfatning av at det skal mindre til før man reagerer ovenfor jenter, enn ovenfor gutter, at noen lærere tolker ting som «flørting» når eleven opplever det som ubehagelige eller negativt. Det oppleves også at det er forskjeller på hva det reageres på når det kommer inn vikarer.

Revisor har også gått inn i statistikk for skolene i Vefsn knyttet til tall for lærertetthet for skoleåret 2022-2023. Ifølge statistikken er det kun Kippermoen ungdomsskole som ikke oppfyller lærernormen, og kravet til lærertetthet dette skoleåret²³.

De fleste av representantene i FAU vi har snakket med gav i møte med oss uttrykk for bekymring knyttet til stabiliteten i bemanningen på skolene. Det pekes blant annet på hyppige lærerbytter. Inntrykket er at det kan være utfordrende for elever å danne gode relasjoner i en klasse med mange utskiftninger. I vår samtale med FAU-representantene gis det uttrykk for at det vil være viktig for kommunen å fokusere på rekruttering og det å beholde lærere. Også flere av elevrådsrepresentantene vi har snakket med forteller om høy vikarbruk og at lærere flyttes til andre skoler. Kommunalsjef oppvekst fremstår å være enig i dette gjennom å uttale at sykefraværet hos lærerne kan påvirke skolemiljøet. Et stort eller langvarig fravær hos de som kjenner elevene best kan ifølge henne være en risiko for at det oppstår uheldige situasjoner eller det oppstår en negativ utvikling i læringsmiljøet. I våre intervjuer med rektorer og lærere trekkes også viktigheten av stabiliteten og kontinuitet i bemanningen frem som en viktig faktor i relasjonsbyggingen. Det gis eksempler på at det å forholde seg til kjente voksne over tid oppleves som trygt og godt for elevene, samtidig som tillitsforhold etableres. Dette står i motsetning til at hyppige utskiftninger av voksne kan skape grobunn for usikkerhet. Det gis også eksempel på at skoler forsøker å sette inn to kontaktlærere så snart elevtallet gir mulighet til det, og at man ellers forsøker å være bevisste på å sette inn faglærere som har elevene i flere fag, slik at denne oppfattes som en kontaktlærere nummer to.

Tiltak på skoleveien

På spørsmål til ledere av FAU om de har kjennskap til at det foregår mobbing på skoleveien er det ingen av representanten som gir uttrykk for at dette er et utbredt problem.

---

²³ [Kalkulator for lærernorm \(2019-20 og utover\) \(udir.no\)](https://www.udir.no/kalkulator-for-larernorm-2019-20-og-utover)

I møte med elevrådsrepresentanten er det enkelte elever som trekker frem mobbing på bussene, dette ved utsagn som at «det er ganske mye mobbing på bussen», og at det er «mye stygg adferd» på bussen. Det nevnes her også eksempler på at bussjåfører reagerer ovenfor mobbing og at skoler har vært opptatt av trivsel på bussene.

Noen av rektorene vi snakker med uttaler at de har dialog med busselskapet og bussjåførene om mobbing, mens andre rektorer uttaler at de ikke har fått til et slikt samarbeid med busselskapet. En av rektorene uttaler at skolen er kjent med at det forekommer uønsket hendelser på bussen, men at busselskapet ikke opplever det samme. Dette har gjort samarbeidet knyttet til skolemiljøet vanskelig.

Revisor har stilt spørsmål til driftsleder ved bussekselskapet Boreal, som står for skoleskyss i kommunen. På spørsmål til busselskapet om mobbing er en utfordring på skoleveien uttales det at enkelte ruter har mer mobbing enn andre ruter, noe som har vært tilfelle over år. Driftsleder sitt inntrykk er at rektorer og skoleledere er kjent med dette, blant annet ut fra dialogen med busselskapet. Driftsleder uttaler at busselskapet har hatt tett dialog med skolene og kommune helt siden anbudet startet i 2017. Dialogen omfatter kontakt med ulike rektorer og skoleledere, og i enkelte tilfeller med foreldretvalg og foreldremøter. Etter avtale kan dialogen resultere i spesielle tilpasninger om bord i bussene. Det er ikke satt opp faste samarbeidsmøter med skolene eller kommunen, men utføres etter behov. På revisors spørsmål om kommunen og skolene har uttalt seg noe om hvordan de ønsker at busselskapet skal forholde seg til mobbing, viser driftsleder til det alminnelige ansvaret under skoletransport. Driftsleder uttaler videre at mobbing er noe som tas opp på sjåførermøter og i forbindelse med opplæring av sjåfører, i tillegg til at dette drøftes med den enkelte sjåfør når situasjoner oppstår. Det uttales at bussjåførene griper inn dersom mobbing eskalerer der og da. Bussjåførene rapporterer også jevnlig til nærmeste leder, som igjen kontakter rektor på gjeldene skole og oppretter dialog dersom situasjoner oppstår. Driftsleder uttaler at samarbeidet med skolen oppleves som godt, men at kommunen i enkelttilfeller har vist manglende forståelse for bussjåførens oppgaver og rolle. På spørsmål til driftsleder om skolene stiller med bussvakter gis det noe tvetydige tilbakemeldinger på dette. For å klargjøre dette har kommunalsjefen sendt forespørsel til rektorene om de kan utdype sin egen praksis på området. For samtlige skoler er det gitt tilbakemelding om at hovedregelen er at det skal være bussvakter på alle skoler hver dag, som tar imot og følger elevene til bussen.

Øvrige tiltak

I vårt oppstartsmøte med kommunen trekker også kommunalsjef oppvekst og kultur frem at skolen har «trivselsledere» i alle barneskoler i kommunen. Trivselslederne er elever som har ansvar for å sette i gang og lede aktiviteter i friminuttene. Kommunalsjefen opplever også at

skolen har gode tilsynsrutiner i skolen, samt gode overgangsrutiner mellom barnehage og skole, noe som ifølge henne også må ses i sammenheng med forebygging. Også elevrådsrepresentantene vi har snakket med fremhever trivselsledere, og har et godt inntrykk av dette tiltaket. Det oppleves som synd at tiltaket ikke er videreført inn i ungdomsskolen.

Kippermoen ungdomsskole er en av skolene som har opplevde hærverk. Rektor ved skolen setter hærverk i sammenheng med det å ikke ha meningsfulle ting å ta seg til i friminuttene. Derfor er det kjøpt inn ulike typer spill, tennisbord, fotballspill ol. Det er også midlertidig startet med servering av frokost noen dager og lunsj som skolen håper har innvirkning på relasjoner mellom voksne og elever og elever-elever, og vil føre til mindre hærverk

Elevundersøkelsen gjennomføres ifølge kommunalsjefen hvert år på alle trinn hvor dette er mulig. Skolene benytter også læringsmiljøsenderet sin mobbeundersøkelse, som i motsetning til elevundersøkelsen ikke er en anonym undersøkelse. Ungdataundersøkelsen er en tredje undersøkelse som kommunen deltar i.

Kommunalsjefen viser også til at kommunen har samarbeid som er relatert til skolemiljøet gjennom PPT, politi og barne- og ungdomstjenesten i kommunen.

2.3 Vurdering

I dette kapittelet vil fakta fra avsnitt 2.2 bli vurdert opp mot revisjonskriteriene i avsnitt 2.1.

2.3.1 Internkontroll

Revisjonskriteriet:

- Kommunen skal gjennom internkontrollen med skolemiljøet dokumentere:
  - Planer, rutiner og tiltak for arbeidet med skolemiljøet (herunder ordensreglementet)
  - Mål for skolemiljøet og skolemiljøarbeidet
  - Ansvar- og oppgavefordeling for skolemiljøet
  - Evalueringer av planer, rutiner og tiltak for skolemiljøet
  - At ansatte har kjennskap til planer, rutiner og tiltak
  - Rutiner for avvikshåndtering
  - At rutiner blir fulgt i praksis
  - Risikovurderinger av skolemiljøet
  - At skoleledelsen er aktivt med i arbeidet med internkontroll

Planer, rutiner og tiltak

Revisor finner at kommunen har både planer på overordnet nivå (kommuneplanens samfunnsdel og handlingsplan oppvekst) og på skolenivå (planer for trygt og godt skolemiljø). Samtlige planer sier både noe om hvordan det skal jobbes forebyggende, men også når mobbing har inntruffet. Det er også under revisjonsperioden utarbeidet en ny overordnet plan for trygt og godt skolemiljø, som også omhandler vold og trusler. Kommunen har vedtatt et overordnet ordensreglement, i tillegg til at skolene har ordensreglement med lokale tilpasninger. Kommunalsjefen har signalisert at det er en målsetting å gå bort fra lokale ordensreglement ved skolene. Dette vil innskrenke den enkelte skole sitt lokale skjønn, men vil i motsatt retning kunne føre til en mer enhetlig praksis knyttet til orden og adferd.

Mål for skolemiljøet

Samtlige lokale planer for et trygt og godt skolemiljø som revisor har mottatt omtaler mål for skolemiljøet. Det er individuelle forskjeller mellom hvor mye skolene har jobbet med å bearbeide egne konkrete mål for skolemiljøet.

Ansvar- og oppgavefordeling

Revisor finner at samtlige lokale planer for et trygt og godt skolemiljø tar for seg fordelingen av ansvar knyttet til skolemiljøet, dette blant annet opp mot delpliktene i aktivitetsplikten. Kommunen har ved innføringen av en felles plan for trygt og godt skolemiljø i Vefsn-skolene sett et behov for at de lovpålagte pliktene ut fra opplæringsloven skal løftes på overordnet nivå, og ikke at hver skole skal ha hver sin rutine for dette. Dersom de lokale handlingsplanene for et trygt og godt skolemiljø fortsatt skal bestå vil dette kunne være et verktøy for å si noe mer om de lokale målsettingene, og videre om forebyggende aktiviteter og oppfølgingen av disse.

Evalueringen av planer, rutiner og tiltak

Revisor har ikke mottatt dokumentasjon som konkret gjelder evalueringer av planer, rutiner og tiltak for skolemiljøet, utover årsrapportene for skole fra 2018, 2019 og 2022. Revisor har imidlertid fått beskrevet kommunen praksis for arbeidet med blant annet ny overordnet plan for trygt og godt skolemiljø i kommunen og evalueringer av elev- og trivselsundersøkelser. Vi registrere at de lokale planene for et trygt og godt skolemiljø ikke er evaluert før arbeidet med ny overordnet plan for et trygt og godt skolemiljø.

At ansatte kjenner planer, rutiner og tiltak

Revisor har mottatt sjekklister fra MOAVA som viser at skolene har gitt informasjon til ansatte om opplæringsloven kapittel 9A. For skoleåret 2022/2023 har samtlige skoler gitt slik

informasjon til ansatte. At slik informasjon er gitt, samt at ansatte har kjennskap til planverket for egen skole har også blitt bekreftet i intervju med ansatte ved skolene.

Rutiner for avvikshåndtering

Revisor er tilsendt kommunens skriftlige rutine for avviksrapportering i Compilo. Rutinen er en «steg for steg rutine» for hvordan avvik kan registreres i datasystemet. Rutinen gir ikke en definisjon av avvik eller en nærmere beskrivelse av hva som, kvalifiserer for å være et avvik. Oppfatningen er at kommunen har hatt ønske om å bedre kulturen for å melde avvik innen skolesektoren, og det er derfor i senere tid også gitt opplæring i avviksrapportering for ansatte på skolene. At HR-avdelingen skriver rapporter på avvik som meddeles lederne vil kunne være et verktøy for ledelsen til å følge med på trender og behovet for å sette inn større tiltak. Det er i samtale med de ansatte i skolene opplyst om at avdekket mobbing ikke meldes inn i Compilo som et avvik. Revisor har vært i kontakt med Statsforvalteren i Trøndelag for å avklare om avdekte tilfeller av mobbing bør rapporteres som avvik i kommunens avvikssystem. Ut fra samtalen er oppfatning er at det ikke foreligger en generell plikt for ansatte til å melde tilfeller av elevmobbing i avvikssystemet, men at avvik skal meldes dersom det foreligger manglende oppfølging av interne rutiner, prosedyrer eller regelverket tilknyttet skolemiljøet.

At rutiner følges i praksis

Som dokumentasjon på at rutiner følges i kommunen finner vi blant annet sjekkskjema i MOAVA, rapporter på avvik og avvikshåndtering, samt møteplan for rektormøter høst 2023. Revisor har også mottatt eksempler på aktivitetsplaner som er utarbeidet, noe vi omtaler nærmere i del 3 av rapporten. Kommunens sjekkskjema i MOAVA gir et øyeblikksbilde av etterlevelse av interne rutiner og regelverket tilknyttet skolemiljøet i kommunen. Sjekkskjemaet tar opp vesentlige forhold ved kommunens etterlevelse, men gir ikke en uttømmende sjekklister som sørger for etterlevelse av samtlige rutiner og regler tilknyttet skolemiljøet. Revisor registrerer imidlertid at rektormøtene er et fora hvor rektorene kan gi orienteringer til kommunalsjefen om den løpende etterlevelsen.

Risikovurderinger av skolemiljøet

Når det gjelder risiko og sårbarhetsanalyser for skolemiljøet har revisor ikke fått dokumentasjon på at dette er gjennomført for skolene. Kommunalsjefen uttaler at verktøyene for å foreta slike analyser foreligger i kommunen, men at hun ikke har stilt krav om at disse skal dokumenteres av rektorene ovenfor henne. Hensikten med slike analyser vil være å finne frem til svakheter i skolenes praksis og å sette inn tiltak ovenfor disse.

Skoleledelsens involvering i internkontrollen

Revisor har gjennom tilsendt plan for ledermøter høsten 2023 fått dokumentasjon på at ledelsen, herunder rektorene, er involvert i arbeidet med skolemiljøet. Skolemiljøet er opplyst å være fast tema på møtene. På bakgrunn av de gjennomførte intervjuer fremstår imidlertid ikke rektorene å ha et forhold til «internkontroll-begrepet» og det gis heller ikke uttrykk for en felles oppfatning av hvilke kontrollrutiner kommunen har for skolemiljøet. Vi ser at ny overordnet plan for trygt og godt skolemiljø legger opp til en mer omfattende møtepraksis og oppfølging av skolemiljøet. Revisor vurderer at det ville vært en fordel om ledelsen hadde hatt en felles oppfatning av internkontrollen og hvilke krav som ligger i denne. Som ledd i dette vil det være viktig at kommunalsjefen gir tydelige signaler om hva rektorene skal rapportere tilbake på, og at den samlede informasjonen fra internkontrollen til slutt også kommer kommunedirektøren til kunnskap.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som delvis oppfylt.

2.3.2 Forebygging

Vurderingen av kommunens forebyggende arbeid må ses i sammenheng med det som allerede er sagt og vurdert i tilknytning til internkontrollen for skolemiljøet. Både planverket, opplæring av ansatte, rutine- og evalueringspraksis har alle innvirkning på kommunens forebyggende arbeid. Av øvrige elementer i det systematiske arbeidet har vi trukket frem tre temaer vi mener er sentrale i forbindelse med systematisk forebygging; kartlegging av hvem som er de sårbare barna, klasseledelse og tiltak på skoleveien.

Revisjonskriteriet:

- Kommunen skal sikre at skolene jobber systematisk med forebygging gjennom:
  - Kartlegging av sårbare elever
  - Klasseledelse
  - Tiltak på skoleveien

Kartlegging av sårbare elever

Når det gjelder kartleggingen av sårbare *barn* er revisors oppfatning at kommunen utover elevundersøkelsene ikke har en felles fremgangsmåte for dette. I intervju har vi fått opplyst at skolene benytter seg av ulike tilnærminger som ikke-anonyme trivselsundersøkelser, sosiogram og trivselssamtaler mv. Ut fra tilbakemeldingene fra læreren kan det også fremstå som at det å avgjøre hvem som er sårbare barn blir opp til lærerne selv ut fra en subjektiv

oppfatning. Ulike fremgangsmåter og oppfatninger av hvem som er sårbare barn kan medføre at barn som burde ha fått et ekstra vern, ikke får det.

Klasseledelse

Revisor opplever at kommunen har fokus på *klasseledelse* gjennom blant annet kursing og ulike tiltak for å heve kompetansen til ansatte på temaet. Kommunen fremstår imidlertid å ha en utfordring med at læreren får en autoritativ rolle i klasserommet. Rollen innebærer vektleggingen av positiv relasjonsbygging, men samtidig klar og tydelig grensesetting. Revisors erfaring fra prosjekter om psykososialt skolemiljø i andre kommuner er at elevene selv uttrykker et ønske om en tydelig lederskikkelse i klasserommet, som setter grenser. Skolene må derfor kommunisere klart ovenfor elevene (gjørne også ovenfor foresatte) hvilken adferd som ikke er tillatt på skolen og hvilke konsekvenser det vil få dersom regler brytes. Videre vil det være viktig at personalet er samkjørte i omfatningen hva det skal reageres på, og at det reageres likt ovenfor like tilfeller. Det kan være hensiktsmessig at personalet drøfter hva som i fellesskap anses som «krenkende adferd» og hvordan det skal gripe inn ovenfor krenkende adferd. Dette vil kunne bidra til nødvendig forutsigbarhet for elevene. Til sist vil det være viktig å følge opp uønsket adferd og mobbetilfeller i tråd med det som er vedtatt skal gjelde på skolen.

Enkelte av skolene har utfordringer med hyppige utskiftninger av ansatte som elever skal forholde seg til. Stabiliteten i personalet vil ha betydning for muligheten til å etablere kontinuitet i relasjonsbyggingen blant annet mellom lærere og elever. Det vil ta noe tid for lærere og elever å lære seg hverandre å kjenne, men samtidig å opparbeide tilstrekkelig tillit og gjensidig respekt for hverandre. Derfor vil det være viktig at kommunen og skolene først og fremst har som mål å opprettholde nødvendig stabilitet, men samtidig har klare retningslinjer for hvordan dette løses ved fravær eller dersom ansatte slutter.

Tiltak på skoleveien

Revisor ser at det er etablert tiltak for å forebygge mobbing på skoleveien. Både elever og driftsleder i busselskapet bekrefter at det er tilfeller av mobbing på bussen. Ut fra informasjonene vi har fått legges det til grunn at skolene har en rutine med bussvakter, hvor ansatte ved skolene møter og følger elever til bussen. Driftsleder i busselskapet opplyser at bussjåfører skal reagere dersom mobbing eskalerer. En av elevrådsrepresentantene vi har snakket bekrefter også at bussjåfører har grepet inn ovenfor mobbing. Vi registrere at det er etablert en dialog mellom busselskapet og kommunen både knyttet til generelt samarbeid om mobbing på skoleveien, men også opp mot enkelthendelser. Revisor stiller spørsmålstegn ved om dialogen har vært produktiv nok til å få bukt med mobbingen som skjer på skoleveien.

Revisor vurderer at revisjonskriteriet i noen grad er oppfylt

3 AKTIVITETSPLIKTEN OG VURDERINGEN AV BARNETS BESTE

I dette kapittelet beskriver og vurderer vi kommunens og skolenes håndtering av aktivitetsplikten og barnets beste vurderinger.

3.1 Revisjonskriterier

Det er utledet revisjonskriterier som kommunens praksis måles opp mot. Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Kommunen skal sikre at skolene innfrir aktivitetsplikten etter § 9 A-4.
- Kommunen skal sikrer at barnets beste er en grunnleggende føring for skolens arbeid med skolemiljøet.

Utleddningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

3.2 Informasjonsgrunnlag

3.2.1 Aktivitetsplikten

Regelverk knyttet til aktivitetsplikten

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse og læring. Skolen har en aktivitetsplikt etter opplæringslovens § 9A-4 for å sikre dette. Aktivitetsplikten innebærer at ansatte skal følge med, gripe inn ved krenkelses og varsle om problemer. Skolen skal også undersøke saker og iverksette tiltak. Elevens stemme og beste interesse skal prioriteres i alle saker som påvirker eller omhandler dem. Ved krenkelses fra ansatte, er det skjerpede regler for varsling, spesifisert i opplæringsloven § 9A-5.

Skolens aktivitetsplikt er primært basert på hvordan eleven faktisk opplever skolemiljøet, når de er på skolen, på SFO eller leksehjelp. Dette innebærer at også hendelser utenfor skoletid som har en virkning på elevens opplevelse av skolemiljøet utløser skolens aktivitetsplikt. Dette prinsippet er etablert i forarbeider til opplæringsloven (NOU 2015:2.).

Opplæringsloven § 9A-4 syvende ledd fastsetter at skolen har en plikt til å dokumentere arbeidet de gjør for å oppfylle delpliktene. Kravet til dokumentasjon gjelder alle delene av aktivitetsplikten, skolen skal derfor dokumentere hvordan:

- De følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø
- De griper inn mot krenkelser
- De varsler rektor
- Rektor varsler skoleeier om alvorlige tilfeller
- Skolen undersøker saken
- De setter inn egnede tiltak
- De hører involverte elever
- De tar hensyn til barnets beste

Når skolen iverksetter tiltak for en elev, skal det utarbeides en aktivitetsplan. Kravet til innholdet i aktivitetsplanen går frem av opplæringsloven § 9A-4 sjette ledd bokstav a) til e). Planen skal minimum inneholde:

- Hvilket problem tiltaket skal løse
- Hvilke tiltak skolen har planlagt
- Når tiltakene skal gjennomføres
- Hvem som er ansvarlige for gjennomføringen av tiltakene
- Når tiltakene skal evalueres

Praksis i kommunen

Lærere og rektorer i Vefsn kommune informerer om at de er kjent med plikten til å følge med, og at elevene også medvirker til hvilke områder på skolen eller tidspunkter det er viktig for voksne å være til stede. De forteller videre at de etterstreber å ha nok voksne ute på tilsyn i friminuttene og å være til stede i andre overgangssituasjoner, som eksempelvis på morgenen og når skolen er ferdig for dagen. Skolene opplyser også om at de har tilsynsvakter på morgenen som tar imot elevene og sender elevene hjem ved endt skoledag.

Ansatte i skolen som vi har snakket med svarer at det varierer hvilken praksis skolene har når det kommer til varsling. Flere av informantene forteller at de varsler til kontaktlærer for den relevante klassen om de har observert hendelser mellom elever, og at det er opp til kontaktlærer å vurdere om hendelsen skal varsles videre til rektor. Andre forteller at alle hendelser varsles både til kontaktlærer og rektor.

Blant elevrådsrepresentantene kommer det frem at de fleste opplever at de har et godt skolemiljø, men at det foregår mobbing som lærere ikke får med seg. Elevene selv ønsker ikke å varsle om dette, da de er redde for å bli stemplet som «tyster» av andre elever. De forteller videre at de ikke får informasjon om aktivitetsplikten og hvilke rettigheter de har om de opplever

mobbing/krenkelser. De er heller ikke kjent med hva lærere/rektor gjør dersom de får en varslings om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Både rektorer og lærere forteller at skolene i Vefsn kommune har fått veiledning av statsforvalteren når det kommer til å «gripe inn» i situasjoner mellom elever. Etter denne veiledningen fikk ansatte beskjed om at det ikke var lov å ta fysisk i elever, og dette skapte en usikkerhet hos flere lærere ved ulike skoler. Noen lærere forteller at det er varierende hvem som er komfortabel med å håndtere situasjoner hvor det kan være nødvending å gripe inn. Samtidig er de kjent med at de kan gripe inn dersom en elev er til fare for seg selv eller andre, men her er det også noen lærere/ansatte i skolen som synes det er vanskelig.

Informantene opplyser videre om at skolene ikke helt spesifikt har drøftet hva som er mobbing og krenkende atferd, men at de er beviste på at det er elevens subjektive opplevelse som skal vektlegges.

Alle skolene informerer om at de går gjennom aktivitetsplikten ved oppstart av hvert skoleår. Videre opplyser informantene om en varierende praksis ved de ulike skolene, når det kommer til hvor ofte aktivitetsplikten er et tema på fagmøter og andre felles møter.

Alle informantene svarer at de varsler rektor i alvorlige tilfeller eller når en voksen krenker en elev. Gjennom trivselsundersøkelser blir det stilt spørsmål om noen har opplevd å bli mobbet/krenket av lærere eller andre ansatte ved skolen.

Det kommer også frem at kommunen har noe ulik praksis knyttet til hvem som utarbeider aktivitetsplanene, ved noen skoler er det rektor som er ansvarlig for å utarbeide planene, men ved andre skoler utarbeides dette av kontaktlærer.

Revisor har gjennomgått 14 av 28 aktivitetsplaner fra perioden 2020 - 2023. Det er benyttet tre ulike maler for utarbeidelse av aktivitetsplan. Alle malene innfrir minimumskravene til innhold. Når det kommer til varslingsdato, kommer ikke dette frem i alle planene, av de planene hvor dette kommer frem varierer det fra en dag til to måneder mellom tidspunkt for varslings og utarbeidelse av planen. Det kommer også frem av planene at det er gjennomført møter mellom skolene, foreldre og elev. Videre viser flere planer at det gjennomføres observasjon og kartlegging av saken.

3.2.2 Barnets beste-vurdering

Regelverket knyttet til vurderingen av barnets beste

Ifølge FNs barnekonvensjon²⁴, spesifikt artikkel 3, er prinsipper om barnets beste avgjørende i alle beslutninger og tiltak som påvirker barn. Prinsippet legger vekt på at barnets beste må være av grunnleggende hensyn. Barnets beste er imidlertid en dynamisk og kontekstuell vurdering som tar hensyn til barnets alder, modenhet, behov og individuelle omstendigheter. Dette innebærer også hensyn til barnets fysiske og mentale helse, kulturell bakgrunn, ønsker og meninger. Det er derfor viktig at beslutningstaker, enten de er offentlige myndigheter, domstoler eller andre prioriterer å sikre barnets trivsel og utvikling. Barnekonvensjonen krever videre at saksbehandlingen skal være effektiv, barnevennlig og lett tilgjengelig.

Barn har rett til å uttrykke sine meninger om alle forhold som angår dem, fastsatt i artikkel 12 i barnekonvensjonen. Det er imidlertid viktig å understreke at barn ikke er pålagt en plikt til å gi uttrykk for sine meninger. I saksbehandlingen skal det gjennomføres en undersøkelse av hva barnet mener, og vurderingen av disse meningene skal ta hensyn til barnets alder og modenhet. Det er ikke nødvendig for barnet å ha meninger om hvordan en spesifikk sak skal løses for å ha rett til å uttale seg. Det er tilstrekkelig at barnet har meninger om enkelte deler av saken.

For å kunne vurdere hva som er i barnets beste interesse, er det avgjørende å grundig utforske og ta hensyn til barnets egne perspektiver og synspunkter. Når kommunen har identifisert hvilke tiltak som er mest hensiktsmessig for eleven, må kommunen nøye vurdere disse tiltakene i forhold til eventuelle andre hensyn i saken. Vurderingen av hva som er til det beste for eleven er av sentral betydning, men det må også tas hensyn til andre relevante faktorer i beslutningsprosessen.

Praksis i kommunen

Gjennom intervju med lærere og rektorer har det blitt bemerket at det kan være betydelig avvik mellom elevens/foresattes opplevelse og skolens observasjoner. Det har vært tilfeller hvor «barnets beste» har blitt tolket som om barnet bestemmer, selv om det ikke alltid nødvendigvis er til det beste for barnet. Det har også vært en utfordring at tiltakene ikke alltid har vært vurdert som tilstrekkelige av foresatte.

Informantene påpeker at de har barnets beste som en sentral prioritering, selv om dette kanskje ikke alltid er tydelig reflektert i arbeidet, med mindre skolen har iverksatt tiltak som har

---

²⁴ [Barnekonvensjonen \(fn.no\)](#)

gått imot elevens egne ønsker. Skolene uttrykker at de legger stor vekt på å opprettholde en god dialog med elevene og legger til rette for at de skal få uttale seg om saker som omhandler dem.

Det blir også poengtert at vurderingene av barnets beste skal evalueres og dokumenteres i aktivitetsplanen. Selv om skolene fokuserer på å inkludere betraktninger rundt barnets beste i møtene, kan det likevel oppstå uenigheter mellom skolene og foresatte angående tiltak. Videre blir det informert om at barnets beste vurdering fremgår direkte i aktivitetsplanene og at dette er implementert i de nye malene for aktivitetsplan.

Tre av de 14 aktivitetsplanene revisor har gått gjennom hadde et eget felt hvor skolen kunne dokumentere barnets beste vurdering, men bare to av planene hadde dokumentert dette. Den ene planen inneholdte mer en beskrivelse av hva skolen håpet skulle være resultatet av tiltakene, og ikke hvorfor de valgte tiltakene var til barnets beste.

3.3 Vurdering

I dette kapittelet vil fakta fra avsnitt 3.2 bli vurdert opp mot revisjonskriteriene i avsnitt 3.1

3.3.1 Aktivitetsplikten

Revisjonskriteriet:

- Kommunen skal sikre at skolene innfrir aktivitetsplikten etter § 9A-4.

Revisor erfarer at skolene har en praksis for følge med, men at det er flere ansatte ved de ulike skolene som er usikre på hvordan de kan og skal gripe inn ved mobbing, og krenkelser.

Revisor opplever at det er ulik praksis mellom skolene når det kommer til varsling, hvem som varsles og hva de varsler om. Det var også varierende praksis rundt hvem som utarbeidet aktivitetsplanene.

Videre ser revisor at det ikke kommer frem tidspunkt for første varsling i planene. Noen av planene viste til at en elev over tid ikke har hatt et trygt og godt skolemiljø, men det er vanskelig for revisor å se om dette skyldes at skolene ikke har fanget dette opp, eller om det er andre årsaker til at det ikke har blitt utarbeidet aktivitetsplan på et tidligere tidspunkt.

Revisor har funnet at det gjennomføres kartlegging og observasjon i alle sakene, som viser til at skolene undersøker saken, før de vurderer tiltak. Tiltakene som er beskrevet i planene er

vanskelig å vurdere i sammenheng med problemet tiltakene er satt til å løse. Noen av planene inneholder mer en beskrivelse av gjennomførte telefonsamtaler og møter, det er vanskelig for revisor å vurdere om dette er å anse som tenkte tiltak i saken.

Det er ikke mulig for revisor å se av aktivitetsplanene hvordan tiltakene har blitt evaluert og om de har hatt den effekten de var ment å ha.

Videre har revisor registrert at skolene benytter ulike maler for utarbeidelse av aktivitetsplanene, alle planene inneholder føring for aktivitetsplikten. Revisor har et inntrykk av at det er utarbeidet få planer i løpet av perioden, og stiller spørsmål ved om kommunen kan har en for høy terskel for å utarbeide aktivitetsplaner.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som delvis oppfylt

3.3.2 Barnets beste-vurdering

Revisjonskriteriet:

- Kommunen skal sikrer at barnets beste er en grunnleggende føring for skolens arbeid med skolemiljøet.

Revisor erfarer at barnets beste vurdering ikke kommer tydelig frem i aktivitetsplanene. Revisor finner heller ikke at alle malene inneholder et eget område for vurdering av barnets beste.

Revisor ser at skolene gjennomfører møter med foresatte og elev som en del av arbeidet med aktivitetsplanen. Skolene selv gir videre uttrykk for at barnets beste er en grunnleggende føring i utarbeidelsen av aktivitetsplaner. Siden dette ikke dokumenteres i aktivitetsplanene er det vanskelig for revisor å se hvilke forhold som vurderes, hvorfor skolen iverksetter ulike tiltak, og videre hvordan elevens stemme har innvirket på utformingen av tiltak.

Revisor opplever også at det er mange av de samme tiltakene som går igjen i flere aktivitetsplaner, noe som gjør det vanskelig å se om tiltakene er tilpasset individets behov og ønsker.

Revisor vurderer revisjonskriteriet i liten grad oppfylt.

4 INFORMASJONSPLIKT OG ELEVMEDVIRKNING

I dette kapitlet beskriver og vurderer vi kommunens og skolenes informasjonsplikt og elevmedvirkning.

4.1 Revisjonskriterier

Det er utledet revisjonskriterier som kommunens praksis måles opp mot. Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Kommunen skal sikre at skolene innfrir kravene om informasjonsplikt og rett til å uttale seg.
- Kommunen skal sikre at skolene innfrir kravene om elevmedvirkning.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

4.2 Informasjonsgrunnlag

4.2.1 Informasjonsplikten

Regelverk knyttet til informasjonsplikten

Utdanningsdirektoratet viser i sin veiledning til at skolene har plikt til å informere elever og foreldre om deres rettigheter etter opplæringsloven kapittel 9A og om skolenes aktivitetsplikt og muligheten til å melde saken til statsforvalteren, jf. opplæringsloven § 9A-9. Elevene og foreldrene skal få nok informasjon til å kunne vurdere om elevens rettigheter er oppfylt og hvordan de kan gå fram for å sikre at elevenes rettigheter oppfylles. Informasjonen skal være tilgjengelig for alle mottakerne. Informasjonen skal være forståelig, og det kan være nødvendig med tolk. Det er ikke nok å la elevene videreformidle informasjon til foreldrene. Skolene kan for eksempel gi informasjonen på foreldremøter, i klassen, på skolens nettsted, gjennom læringsplattformer og/eller på e-post, men må i alle tilfeller sikre at informasjonen når alle den er ment å nå.²⁵

Praksis i kommunen

Gjennom sjekklisten i MOAVA har skolene rapporter om at alle elever og foresatte, men også ansatte er informert om rettighetene og pliktene som ligger i opplæringsloven kapittel 9A. Flere av de rektorer og lærere som vi har snakket med uttaler at foreldre informeres om rettighetene i regelverket på de årlige foreldremøtene om høsten. Det vises også til at enkelte skoler

---

²⁵ [5. Skolene skal informere elever og foreldre \(udir.no\)](#)

informerer om skolemiljøet, blant annet ved å vise til resultater fra elevundersøkelsen i FAU-møter, men det er også flere som uttaler at informasjonsflyten til foreldre og FAU er et forbedringspunkt.

Enkelte av elevrådsrepresentanten som vi har snakket gir uttrykk for at mobbing ikke ofte er oppe som tema utover de årlige elevsamtalene. Andre sier at mobbing har vært oppe som eget tema i forbindelse med elevundersøkelsen. Som tidligere nevnt uttaler flere representanter at elever kan føle seg utrygge for å varsle de voksne på skolen om mobbing. Dette da de er usikre på hvordan informasjonen de meddeler vil bli brukt, eller at det blir oppdaget at man har varslet om mobbing og får stemplet som «tyster».

I vår samtale med foreldrerepresentanter uttales det at utvalgene får informasjon fra skolene om skolemiljøet på foreldremøte og i FAU-møter, men det oppleves at informasjonsflyten kunne vært bedre. De savner blant annet mer informasjon om hvordan skolene jobber med klasseledelse, og opplever at det varierer om skolene gir informasjon om elevundersøkelsen. Skolemiljøet blir imidlertid diskutert på alle foreldremøter, og elevene blir da spurt om sin opplevelse av skolemiljøet.

4.2.2 Elevmedvirkning

Regelverk knyttet til elevmedvirkning

Opplæringsloven § 9A-8 fastsetter at elevene skal få ta del i planlegging og gjennomføring av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø. I lovkommentaren til bestemmelsen vises det til forarbeidene som gir eksempel på oppgaver for elevene som det å «lage regler for sosial adferd ...». Elever har også rett til å være representert i skolens beslutningsprosesser, blant annet gjennom elevråd og elevrepresentasjon i skolens styringsorgan. Skolen skal legge til rette for at elevrådet får nødvendig informasjon og at elevrådets synspunkter blir vurdert i beslutningsprosessene.

Praksis i kommunen

Kommunalsjef oppvekst og kultur uttaler i oppstartsmøte at elever involveres i skolemiljøet gjennom elevrådet og at alle trinn på skolene utarbeider egne klasseregler. Dette er ifølge kommunalsjefene viktig fordi elevene må være involvert og kjenne eierskap til hvordan de skal ha det sammen og være mot hverandre.

I samtale med rektorer og lærere ved skolene er det flere som nevner at det ikke er praksis for at elever er blitt involvert i arbeidet med skolens plan for et trygt og godt skolemiljø. I motsatt retning har flere skoler involvert elevene i spørsmål om hvor mobbing inntreffer og ofte skjer. Dette vurderes i sammenheng med hvor skolene trenger forsterket tilsyn.

I vår samtale med elevrådsrepresentantene er det flere som bekrefter at elevene selv deltar med å lage klasseregler og plakater med regler for elevene. Elevene trekker også frem elevrådet som møteplass, men at mobbing ikke nødvendigvis er et tema som er oppe der. Videre trekkes trivselsledere frem som et godt tiltak for trivsel på skolene hvor elever bidrar. Skolemiljøet er noe som drøftes på de årlige elevsamtalene. Elevene bekrefter at elevundersøkelsen og andre trivselsundersøkelser gjennomføres.

Rektor ved Kippermoen ungdomsskole har som eksempel på en arena for elevmedvirkning trukket frem «Kippermoveko», hvor elevene jobber med de praktisk-estetiske fagene der de har stor elevmedvirkning på arbeidsmåter og tema. Uka avsluttes med åpen dag, der skolen åpner dørene og viser frem hva man har jobbet med.

4.3 Vurdering

I dette kapittelet vil informasjon fra avsnitt 4.2 bli vurdert opp mot revisjonskriteriene i avsnitt 4.1.

4.3.1 Informasjonsplikten

Revisjonskriteriet:

- Kommunen skal sikre at skolene innfrir kravene om informasjonsplikt og rett til å uttale seg.

Et samlet informasjonsgrunnlag taler for at elever og foreldre er gitt noe informasjon om de rettigheter som omhandles i kapittel 9A i opplæringsloven og om skolemiljøet generelt. Både ansatte i skolen, elever og foreldre mener at informasjonsflyten kunne vært bedre fra skolens side. Dette fremstår derfor å være et generelt forbedringspunkt. Informasjon til foresatt, utover hvilke rettigheter som gjelder, kan for eksempel være informasjon om det forebyggende arbeidet i skolen, informasjon om gangen i en mobbesak, informasjon om resultater fra trivsels og elevundersøkelser, om undersøkelser har gitt grunnlag for å sette inn tiltak og hvilke tiltak dette omfatter, forventninger til foresatte, hvordan skape godt samhold i foreldregrupper mv.

Når det gjelder informasjon opp mot elever, tyder gjennomgangen på at elever føler seg usikre på hva informasjonen blir brukt til dersom de varsler om mobbing. Usikkerheten fremstår å knytte seg både til saksgangen for mobbesaker, men også at elever skal bli oppfattet som «tystere» dersom de varsler. Dette kan igjen føre til en redsel for at den som varsler selv blir mobbet. Frykten for å bli stemplet som tyster fremstår som et økende nasjonalt problem. Det kan i den forbindelse være gunstig at skolene jobber mer med klasseledelse for å styrke

relasjoner og lære hverandre å kjenne både elever imellom, men også opp mot lærerne. Videre er det viktig at skolen har formidlet prosessen ved mobbesaker, hvordan skolene vil benytte informasjonen de får fra elever og hvorfor det er viktig å bry seg. Innen fagmiljøet pekes det også på at begreper som «tyster» eller «snitch» bør opp som eget tema med elevene.²⁶

Revisor vurderer revisjonskriteriet som kun delvis oppfylt

4.3.2 Elevmedvirkning

Revisjonskriteriet:

- Kommunen skal sikre at skolene innfrir kravene om elevmedvirkning.

Informasjonen som vi har fått av kommunen tyder på at elever får delta i medvirkningen med tanke på eget skolemiljø, dette gjennom blant annet ved å lage egne trivselsregler for klasse, deltagelse i elevråd, som trivselsledere og gjennom elevundersøkelsen og elevsamtalene. Enkelte av skolene har også spurt elever om hvor de opplever at mobbing skjer slik at skolene kan forsterke tilsynet for disse områdene. Ansatte på skolene vi har snakket med uttaler imidlertid at elever i mindre grad er involvert i skolens planarbeid. Elever kan også tenkes å ha synspunkter på tiltak som er relevant for å få et godt skolemiljø, men at det til slutt er skolene selv som må bestemme innholdet av tiltakene.

Revisor vurderer revisjonskriteriet i all hovedsak som oppfylt

---

²⁶ [Er du en snitch, er du ferdig \(forskningsdagene.no\)](#) og [«Er du snitch er du ferdig» - Universitetet i Sørøst-Norge](#)

5 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

5.1 Konklusjon

Det konkluderes med at Vefsn kommune ikke fult ut jobber systematisk for å sikre at elevene i grunnskolen har et trygt og godt skolemiljø

Internkontroll og forebygging

Revisor finner at kommunen kan dokumentere flere sider av internkontrollen, men knytter mangler til evalueringer av planer, rutiner og tiltak, at skolene ikke gjennomfører risikovurderinger av skolemiljøet og at kommunen på nåværende tidspunkt ikke har sørget for en omforent forståelse av internkontrollen blant rektorene.

Gjennomgangen tyder også på at kommunen har mangler i det systematiske arbeidet med forebygging. Kommunen fremstår ikke å ha en systematisk praksis for å finne frem til hvem som er de sårbare barn i skolen. Videre tilsier informasjonsgrunnlaget at grensesetting og likt reaksjonsmønster kan være en utfordring blant lærerne. I tillegg oppfattes det som en svakhet at man ikke har nok stabilitet blant de ansatte til å danne gode relasjoner til elevene. Det stilles også spørsmål ved om dialogen med busselskapet er god nok til faktisk å kunne forebygge mobbing på skoleveien.

Aktivitetsplikten og barnets beste-vurdering

Revisor erfarer i sin gjennomgang av aktivitetsplanene at det er ulik praksis mellom skolene når det kommer til varsling, da knyttet til hvem som varsles og hva det varsles om. Ut fra planene som er gjennomgått er det også vanskelig å gi et tidsperspektiv på hvor lenge en elev har opplevd mobbing og hvor lang tid det har tatt å sette inn tiltak. Det er ut fra dokumentasjonen også vanskelig å vurdere om det som er pekt på som hensiktsmessig å gjøre i en sak, faktisk er satt opp som tiltak som skal gjennomføres. Dokumentasjonen gir heller ikke svar på hvordan tiltak er evaluert eller om de har hatt ønsket effekt.

Når det kommer til vurderingen av barnets beste er revisor oppfatning at kommunen har en rutine for at dette skal dokumenteres i aktivitetsplanene, men at rutinen ikke etterlevs. Ut fra at skolene også har gjenbruk av like tiltak i flere saker stilles det også spørsmål ved om tiltak da vil være individtilpasset.

Informasjonsplikten og elevmedvirkning

Revisor sin oppfatning er kommunen ikke fullt ut innfrir sin informasjonsplikt, dette ved at elever gir uttrykk for en usikkerhet i dialogen med lærerne. Elevene gir blant annet uttrykk for at de er usikre på hvordan ansatte i skolen behandler varsler om mobbing, og om dette vil få konsekvenser for dem selv ved å bli oppfattet som en tyster av sine medelever.

5.2 Anbefalinger

Revisor anbefaler at kommunedirektøren prioriterer følgende i sitt arbeid med et trygt og godt skolemiljø:

- Sikre en felles forståelse av internkontroll for skolemiljøet og hva det skal rapporteres på til administrativ skoleledelse.
- Vurdere om skolene bør gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser for skolemiljøet.
- Sikre systematisk arbeid med forebygging gjennom fokus på den autoritative læreren og stabilitet i personalgruppene.
- At kommunen følger sine egne rutiner om at vurderingen av barnets beste skal dokumenteres i aktivitetsplanene.
- Sikre at skolene gir tilstrekkelig informasjon til elevene som varsler om mobbing, om hvordan informasjonen de gir blir håndtert.
- Vurdere å ta opp som eget tema, utfordringen med at elever er redd for å bli stemplet som «tystere» dersom de varsler om mobbing

KILDER

Lov og forskrift

- Grunnloven
- Barnekonvensjonen
- Forvaltningsloven (Justis og beredskapsdepartementet, 1967)
- Opplæringsloven (Kunnskapsdepartementet, 1998)
- Kommuneloven (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2018)

Forarbeider og stortingsmeldinger

- Ot.prp. nr. 46 (2007–2008), Om lov om endringer i opplæringslova
- Prop 57 L (2016-2017), Endringer i opplæringslova og friskolelova (skolemiljø)
- Prop 81. L (2019-2020), Endringer av internkontrollregler i sektorlovgivningen
- NOU 2015:2, Å Høre til – virkemidler for et trygt psykososialt miljø
- NOU 2023:1, Kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i skolen
- Meld. St. 22 (2010 – 2011), Motivasjon - Mestring – Muligheter- Ungdomstrinnet

Rett- og forvaltningspraksis

- Rt. 2012 s. 146

Veiledere og faglitteratur

- Ordensreglement Udir-8-2014
- Systemrettet arbeid etter opplæringsloven kapittel 9-A, Udir-4-2014
- Skolemiljø Udir-3-2017
- Klasseledelse, utdanningsdirektoratet,
url: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/klasseledelse/#a154034>
- Forebyggende tiltak og leders ansvar, utdanningsdirektoratet,
url: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/tiltak-skolemiljo/skolemiljotiltak-ledelse/#a137127>
- Tiltak for å bedre relasjoner, utdanningsdirektoratet,
url: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/tiltak-skolemiljo/skolemiljotiltak-relasjonsarbeid/#a140545>
- Lotherington, Ann Therese. *Intervju som metode*, 1990. Url: <https://www.nb.no/items/0fc4e96143c1e98e9d62bbbfd075e33a?page=3&searchText=intervju%20som%20metode>

Nettsider:

- Forskningsdagene – «Er du en snich, er du ferdig»,
url: <https://www.forskningsdagene.no/nyheter/er-du-en-snich-er-du-ferdig/>
- Universitet i Sørøst-Norge, «Er du snich er du ferdig»,
url: <https://www.usn.no/forskning/forskningsgrupper-og-senter/barnehage-skole-og-hoyere-utdanning/utdanningskvalitet-og-profesjonelt-handlingsrom-i-barnehage-skole-og-hoyere-utdanning/er-du-snich-er-du-ferdig>
- Utdanningsdirektoratet, Kalkulator for lærernormen, url:
<https://gsi.udir.no/registrering/kalkulatorer/gruppestorrelse2/>
- Definisjon av «Snitch», url: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/snitch>
- MOAVA, internkontroll oppvekst, url: <https://www.moava.no/>
- Utdanningsdirektoratet, elevundersøkelsen, url: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/elevundersokelsen-mobbing-5-til-10-trinn-sporsmal/>
- Helgelendingen, url: <https://www.helg.no/har-politianmeldt-harverk-pa-skolen-og-trusler-mot-flere-barn-na-er-det-ekstremt/s/5-24-797762>
- Helgelendingen, url: <https://www.helg.no/arrangerte-boksekamp-i-friminuttet-pa-ungdomsskolen-det-er-farlig-og-vi-vil-ha-en-slutt-pa-det/s/5-24-869945>
- Helgelendingen, url: <https://www.helg.no/kommunen-har-igjen-politianmeldt-rasistiske-uttalelser-pa-kippermoen-veldig-trasig/s/5-24-860429>

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§ 15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis.

Internkontroll og forebygging

For dette deltemaet har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

- Kommuneloven (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2018)
- Opplæringsloven (Kunnskapsdepartementet, 1998)
- Forvaltningsloven (Justis og beredskapsdepartementet, 1967)
- Prop 81. L Endringer av internkontrollregler i sektorlovgivningen (2019-2020)
- Ordensreglement Udir – 8 -2014
- Systemrettet arbeid etter opplæringsloven kapittel 9 A, Udir 4-14

Internkontroll

Det er kommunestyret som er den formelle skoleeier, men ansvaret utøves i stor grad på administrativt nivå etter myndighet delegert fra politikere (NOU:2015). For å sikre god eller tilfredsstillende kvalitet i skolene er det viktig med nær samhandling mellom de politiske og administrative nivåene i kommunen. Administrasjonen er bindeleddet mellom den politiske skoleeieren og skolene. For å sikre at skoleeier har tilstrekkelig informasjon om tilstanden i skolene må det viderefremmes tilrettelagt styringsinformasjon som gir handlingsrom for utøvelse av et politisk skoleeierskap.

Prop 81. L (2019-2020) om endringer i internkontrollregler i sektorlovgivningen viser til endringer i § 9 A – 3. Det var tidligere beskrevet at rektor ved den enkelte skole var ansvarlig for å følge opp at reglene i kap.9 A ble fulgt. Dette ble i Prop 81. L definert som en overlapp med bestemmelsen rundt kommunedirektørens internkontroll, og kunne som følge gjøre denne bestemmelsen uklar. Kravet til internkontroll følger nå av kommuneloven § 25-1.

Kommuneloven § 1-1 fastsetter lovens formål og hensikt. Formålet med kommuneloven er å sikre lokalt selvstyre, demokrati og effektiv forvaltning i kommunen. Loven gir kommunen ansvar for å ta vare på innbyggernes behov og interesser, samt å fremme effektivitet, tillit og

være bærekraftig. Loven legger vekt på å sikre åpenhet, deltakelse og medvirkning fra innbyggerne i kommunale prosesser. Videre fastsettes det i § 25 – 1 at kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet, for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være et resultat av systematisk arbeid og tilpasses kommunens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Kommunedirektøren skal:

- a. *Utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b. *Ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c. *Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d. *Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e. *Evaluerer og ved behov forbedrer skriftlig prosedyrer og andre tiltak for internkontroll*

Utdanningsdirektoratet har på sine hjemmesider tidligere utdypet hva som innholdsmessig hører inn under det systematiske arbeidet (internkontrollen) på skoleområdet. Veiledningen (Udir 4-2014) må anses å fortsatt ha relevans selv om internkontrollbestemmelsen nå er løftet inn i kommuneloven. Av veiledningen fremgår det blant annet at «Skolen må, for å oppfylle kravet til internkontroll:

- *sette seg konkrete mål for skolemiljøet og skolemiljøarbeidet*
- *arbeide systematisk og planmessig for å nå målene og forebygge problemer*
- *ha rutiner for å følge med på skolemiljøet og den enkelte elevs opplevelse av det, herunder ha rutiner for å avdekke og håndtere problemer når de dukker opp og kontrollere at rutinene blir fulgt»*

Når det gjelder dokumentasjonskravet er det sagt at dette ikke trenger ikke være omfangsrik. Det avgjørende er om skolemiljøarbeidet/internkontrollen er egnet til sitt formål, som er å sikre elevenes rett til et godt psykososialt miljø der elevene føler seg trygge og opplever sosial tilhørighet og som fremmer helse, trivsel og læring. Det viktigste er at den viser **hva** som skal gjøres, **hvordan** det skal gjøres, **hvem** som skal gjøre det, **når** det skal gjøres, og hva som **faktisk** blir gjort. Skolen må kunne legge fram skriftlig dokumentasjon for:

- hvilke mål skolen har for skolemiljøet og skolemiljøarbeidet
- hvordan skolen er organisert, blant annet fordeling av ansvar og oppgaver innenfor helse, miljø og sikkerhet
- planer og tiltak – hva som skal gjøres, når og av hvem, for å sikre et godt skolemiljø som fremmer helse, miljø og sikkerhet

- hvordan kartlegging av risiko er gjennomført (rapporter, måleresultat og liknende)
- rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge avvik
- hvordan rutinene blir gjennomgått for å sikre at de fungerer og er tjenlige for å nå de målene som er satt (evaluering av skolemiljøarbeidet)

I tillegg til det som dokumenteres skriftlig må skolen kunne dokumentere at:

- internkontrollen dekker alle bestemmelsene i kapittel 9A
- hver ansatt kjenner og forstår regelverket om skolemiljøet og pliktene de har etter loven og interne mål, rutiner/planer
- de ansatte har tilstrekkelig kompetanse om skolemiljøarbeid og håndtering av utfordringer og hendelser som omhandler skolemiljøet
- skolen har tiltak for å fremme skolemiljøet og forebygge, avdekke og håndtere krenkelser
- tiltakene blir satt i verk og planer og rutiner blir fulgt i praksis
- ledelsen er aktivt med i arbeidet med internkontroll/skolemiljø

Dokumentasjonen skal til enhver tid være oppdatert og tilgjengelig, både for de ansatte og brukerorganet og skoleeier/tilsynsorganet.²⁷

Det kommer også frem av opplæringsloven § 13- 3e at kommunen skal ha et forsvarlig system for å følge opp resultater fra nasjonale kvalitetsvurderinger. Oppfølgingsansvaret innebærer at kommunen utarbeider en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen relatert til læringsresultater, frafall og læringsmiljø. Kommunen har et ansvar jf. § 13-10 for å sørge for at kravene i opplæringsloven med forskrifter, deriblant kap. 9A blir oppfylt.

Ordensreglement

Det følger eksplisitt av opplæringsloven § 9A-10 at det er den formelle skoleeier (kommunestyret) sin plikt å fastsette et opplæringsreglement for hver skole de eier. Kommunestyret kan delegere myndigheten for å fastsette ordensreglementet til f.eks. rektor ved skolene. Selv om kompetansen er delegert har kommunen fortsatt ansvaret for at ordensreglementet er i tråd med loven. Gitt at ansvaret ordensreglementet blir delegert er det viktig at delegeringen er trygg og forsvarlig.

---

²⁷ [1 Systematisk arbeid – internkontroll etter § 9a-4 \(udir.no\)](#)

Skoleeier har tre muligheter for å vedta og fastsette ordensreglementet

1. *skoleeier kan delegere myndigheten til den enkelte skole, som kan fastsette sitt eget ordensreglement*
2. *skoleeier kan vedta en lokal forskrift om ordensreglementet som er felles for alle skolene i kommunen*
3. *skoleeier kan fastsette fellesregler for alle skolene i en lokal forskrift, men delegere til den enkelte skole å gi særregler tilpasset lokale forhold.*

Ordensreglementet regulerer elevens rettigheter og plikter, orden og oppførsel og hvordan skolen håndterer mobbing og andre krenkelser. Det skal også inneholde regler om hvilke tiltak/sanksjoner som kan brukes mot elevene som bryter reglementet jf. opplæringsloven § 9 A-10. Bestemmelsene i ordensreglementet bør utformes så tydelig og forståelig som mulig, og revideres kontinuerlig for å kunne følge samfunnets utvikling.

Ordensreglementets utforming reguleres av forvaltningsloven § 2. Dette innebærer at berørte institusjoner eller organisasjoner skal gis anledning til å uttale seg før forskriften vedtas, endres eller oppheves jf. forvaltningsloven § 37. Forskriften må videre oppfylle formkravene i forvaltningsloven § 38. Brukerorgan som samarbeidsutvalget, skolemiljøutvalget/skoleutvalget, elevrådet, foreldrerådet og de ansattes organisasjoner ved skolen skal alltid høres i utarbeidelsen og fastsetting av ordensreglementet.

Opplæringsloven § 9A-10 krever at ordensreglementet skal gjøres kjent for elevene og foresatte og at de er tilstrekkelig informert for å sikre god regelverksetterlevelse. Utdanningsdirektoratet anbefaler at ordensreglementet gjennomgås jevnlig med elever på skolen og at det blir tatt opp på foreldremøter.

Ordensreglementet kan også gjelde til en viss grad utenfor skolen (f.eks. skolevei), dette er avhengig av at reglene begrunnes direkte i skolegangen. Man kan ikke regulere elevenes oppførsel på fritiden i et ordensreglement.

For innføring av sanksjoner må skoleeier som forvaltningsorgan forholde seg til forvaltningsloven når det kommer til forskrifter, vedtak eller enkeltvedtak.

Forebyggende arbeid

Av opplæringsloven § 9A-3 fremgår det at «skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering», og videre i annet ledd at «skolen skal forebygge brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helsa, trivselen og læringa til elevane».

I lovkommentarene er det sagt at andre ledd i bestemmelsen er en videreføring og tydeliggjøring av skolens plikt til å arbeide forebyggende med skolemiljøet. Skolen skal kontinuerlig arbeide for å fremme faktorer som skaper et positivt skolemiljø for elevene. I Prop.81 L (2019-2020) er det fremhevet at en særlig viktig del av arbeidet er å kartlegge hvilke elever som kan anses som sårbare, og å sørge for å være i forkant før en situasjon oppstår. Denne uttalelsen kan ses i sammenheng med Høyesterett sin avgjørelse i Rt. 2012 s. 146, der det oppstiller et skjerpet ansvar for skolene når det gjelder å ivareta sårbare elever.

Utlede revisjonskriterier:

- **Kommunen skal gjennom internkontrollen med skolemiljøet dokumentere:**
  - Mål for skolemiljøet og skolemiljøarbeidet
  - Ansvar- og oppgavefordeling for skolemiljøet
  - Planer, rutiner og tiltak for arbeidet med skolemiljøet (herunder ordensreglementet)
  - Risikovurderinger av skolemiljøet
  - Rutiner for avvikshåndtering
  - Evalueringer av planer, rutiner og tiltak for skolemiljøet
  - At ansatte har kjennskap til planer, rutiner og tiltak
  - At rutiner blir fulgt i praksis
  - At skoleledelsen er aktivt med i arbeidet med internkontroll

- **Kommunen skal sikre at skolene jobber systematisk med forebygging gjennom:**
  - Kartlegging av sårbare elever
  - Klasseledelse
  - Tiltak på skoleveien

Aktivitetsplikten og barnet beste vurdering

For dette deltemaet har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

- Kommuneleken (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2018)
- Opplæringsloven (Kunnskapsdepartementet, 1998)
- Forvaltningsloven (Justis og beredskapsdepartementet, 1967)
- Prop 81. L, (2019-2020), Endringer av internkontrollregler i sektorlovgivningen
- Ordensreglement Udir-8-2014
- Grunnloven § 104
- Barnekonvensjonen art. 3 og 12
- NOU 2015:2, Å Høre til – virkemidler for et trygt psykososialt miljø
- Prop 57 L, (2016-2017) Endringer i opplæringslova og friskolelova (skolemiljø)
- Skolemiljø Udir-3-2017

Aktivitetsplikten

Opplæringsloven § 9A-2 fastsetter at alle barn har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Plikten til å sikre et godt skolemiljø ligger til kommunen, den enkelte skole og ansatte. I § 9A-4 første ledd spesifiseres det at alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø og gripe inn mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering der det er mulig. Det er en skjerpet plikt for å følge med på sårbare elever og hendelser hvor ansatte utsetter elever for krenkelser. Retten til et trygt og godt skolemiljø gjelder for alle elever i grunnskolen, og inkluderer også elever som deltar på leksehjelp og skolefritidsordning (§ 9A-1). Aktivitetsplikten gjelder i utgangspunktet ikke for skolevei eller andre hendelser i fritiden (digitale krenkelser ol.). I NOU 2015:2 s. 242 er det imidlertid pekt på at krenkelser i fritiden som får innvirkning på elevens skolemiljø utløser aktivitetsplikten, dette gjelder også hendelser som foregår langs skolevei mv. Videre er det i utdanningsdirektoratet sin veileder Udir-3-2017 vist til at dersom det er forhold knyttet til skoleveien som gjør at eleven ikke har det trygt og godt på skolen, utløser dette likevel en plikt for skolen til både å undersøke og sette inn tiltak. At elevene har rett og plikt til opplæring gjør at elevene må komme seg til og fra skolen, og dette skiller skoleveien fra blant annet hjemmet og fritiden²⁸.

²⁸ [Skolemiljø Udir-3-2017](#)

Det som er avgjørende for aktivitetsplikten er elevens subjektive opplevelse om hvordan den opplever skolemiljøet. Elevens rett til å bli hørt og elevens beste skal være en grunnleggende føring i alle skolens vurderinger og handlinger, dette er forankret i Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 3 og 12. Dette innebærer at kravene i opplæringsloven må tolkes i samsvar med barnekonvensjonen og ikke omvendt. Utdanningsdirektoratet spesifiserer at det ikke er tilstrekkelig med en vurdering hvor barnets beste er indirekte vurdert gjennom en tolkning av opplæringsloven. Det skal i alle saker som omhandler barn gjennomføres en konkret og individuell vurdering av elevens beste.

Aktivitetsplikten består av fem delplikter

- *Plikt til å følge med*
- *Plikt til å gripe inn*
- *Plikt til å varsle*
- *Plikt til å undersøke*
- *Plikt til å sette inn tiltak*

Opplæringsloven § 9 A- 4 første ledd forplikter alle som arbeider på skolen til å følge med på om eleven har et trygt og godt skolemiljø. Å følge med er beskrevet i Prop. 57 L (2016-2017) og viser til en plikt til å være årvåken og aktivt observere hvordan elevene samhandler og opptrer hver for seg. Plikten til å følge med må sees i sammenheng med det forebyggende arbeidet skolen gjør for å redusere risiko for avvik i skolemiljøet.

En mistanke om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø utløser andre delplikter i aktivitetsplikten.

Om ansatte på skolen har fått mistanke om, kjennskap til eller observert krenkelser i skoletiden utløses plikten til å gripe inn jf. opplæringsloven § 9 A-4 første ledd. Plikten til å gripe inn kjennetegnes ofte av hendelser som er av slik karakter at det krever øyeblikkelig handling. Dette kan dreie seg om å stanse ekskludering, fysiske krenkelser eller krenkende ytringer. I slike situasjoner er plikten til å gripe inn begrenset til inngrep som er mulig å gjennomføre med hensyn til skolen og elevene.

Plikten til å gripe inn må ses i sammenheng med det systematiske forebyggende arbeidet i skolen. Videre er handlingen ved å gripe inn regulert av blant annet barneloven § 30, barnekonvensjonen art. 19 og art. 28, straffeloven § 271 og reglene om nødrett og nødverge.

Andre hendelser kan være av mer subtil karakter og opptrer mer som en "mistanke om" eller "kjennskap til" at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dette kan komme gjennom observasjoner av elevene, tilbakemeldinger i undersøkelser, melding fra foresatte eller

medelever. At en elev uttrykker at han eller hun opplever mistriivsel på skolen, er å anse som "kjennskap" og utløser dermed aktivitetsplikten og plikten til å varsle. De som jobber på skolen må være bevisste på at utrygghet og mistriivsel hos barn kan opptre på ulike måter og en eventuell endring i en elevs væremåte kan være et resultat av skolemiljøet.

Skolemiljøaker er tidssensitive, og hvor fort man skal varsle avhenger av sakens alvorlighetsgrad. Dette må vurderes i hver enkelt sak. Skolene er selv ansvarlig for å finne egne løsninger og rutiner for hvordan og når varsling skal skje. Å utarbeide og gjennomføre rutiner for varsling er en del av det systematiske arbeidet etter opplæringsloven § 9 A-3 andre ledd.

Ved mistanke eller kjennskap til mistriivsel eller mulig mistriivsel hos en elev skal rektor varsles. Rektor har anledning til å delegere ansvaret for å motta varsler, men har ikke mulighet til å delegere ansvaret for at saken håndteres på en forsvarlig måte. Ved alvorlige tilfeller skal rektor varsle skoleeier.

Opplæringsloven § 9 A-4 viser til at så snart skolen har en mistanke om, eller kjennskap til at en eller flere elever ikke har trygt og godt skolemiljø, så skal de iverksette undersøkelser. Dette innebærer at skolen må innhente informasjon til å avdekke hva som har skjedd og om dette omfatter en eller flere elever. Å undersøke saken betyr at skolen skal ha som formål å undersøke hva som ligger bak elevens opplevelse, ikke å innhente og vurdere bevis for eller imot situasjonen. I saker hvor eleven selv melder ifra om krenkelser, mistriivsel ol, skal skolen alltid undersøke saken jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 3 og 12. Skolen kan undersøke saken blant annet gjennom samtaler med eleven (sikrer elevens rett til å bli hørt), møte/samtale med foresatte, systematiske og usystematiske observasjoner, undersøke sosiale dynamikker i klassen mv.

Skolen plikter videre å iverksette egnede tiltak for å sikre eleven(e) et trygt og godt skolemiljø. Tiltaksplikten skal tolkes vidt, jf. Prop. 57 L (2016-2017) noe som innebærer at skolene også skal følge opp tiltakene, evaluere virkningene og endre tiltak etter behov. Definisjonen av et egnet tiltak er et tiltak som oppleves virkningsfullt for eleven (til elevens beste) og bidrar til et trygt og godt skolemiljø (Skolemiljø Udir -3-2017). Tiltaksplikten varer så lenge en elev ikke opplever å ha et trygt og godt skolemiljø, og det må gjøres en konkret og individuell vurdering i hver enkelt sak jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 3. Det kan i noen tilfeller forekomme situasjoner der skolen må iverksette tiltak selv om eleven ikke ønsker det, eller sette inn andre tiltak enn det eleven ønsker. Dette må da være forankret i at disse tiltakene er til elevens beste og vil være egnet for at eleven vil få et trygt og godt skolemiljø.

I § 9 A -4 sjette ledd står det at skolene skal sørge for å utarbeide en skriftlig plan når det skal utarbeides tiltak. Formålet med en handlingsplan er å:

- *Sikre at elev og foreldre får en håndgripelig sikkerhet for at skolen tar saken alvorlig*
- *Støtte en faglig og hensiktsmessig praksis ved skolen*
- *Sikre etterprøvbarhet for skolen*

I planen skal det stå:

- a. Hvilke problem tiltaket skal løse
- b. Hvilke tiltak skolen har planlagt
- c. Når tiltakene skal gjennomføres
- d. Hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene
- e. Når tiltakene skal evaluere

Plikten til å utforme en aktivitetsplan utløses når man får kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Det foreligger ingen formkrav til utformingen av en aktivitetsplan annet enn at den skal inneholde de nevnte punktene.

Det som er avgjørende om en skole har oppfylt aktivitetsplikten etter § 9 A-4 er om skolen har gjennomført de pliktene som ligger i loven. Dersom en elev eller foreldrene mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, og saken er tatt opp med rektor, har de rett til å få saken prøvd av statsforvalteren, jf. § 9 A-6 (Skolemiljø Udir – 3 – 2017).

Barnets beste-vurdering

Ifølge Utdanningsdirektoratet sin veileder for «*tilrettelegging for barn og elever med stort læringspotensial*» innebærer Barnekonvensjonen art. 3 og art. 12, Grunnloven § 104 og forvaltningsloven § 17 at barn gis en rett til å bli hørt i saker som vedrører dem og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.

Hensynet til barnets beste er en rettighet, et grunnleggende hensyn og en saksbehandlingsregel. Det betyr at hensynet til barnets beste alltid skal vurderes, og det vil være en saksbehandlingsfeil dersom en slik vurdering ikke er gjort. Hensynet til barnets beste er ikke den eneste faktoren, men en svært viktig faktor. I vurderingen av hva som er elevens beste, vil elevens oppfatning være sentral. Det er imidlertid ikke alltid at eleven eller foreldrenes mening er til det beste for eleven.

Alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem. Dette gjelder uavhengig av alder eller forutsetninger. Det må alltid vurderes om eleven er hørt godt nok i saken eller om en må høre eleven selv. Utgangspunktet er at barnet skal høres direkte, men barnet kan også høres

gjennom objektive personer, foreldre, gjennom brev m.m. Det kan også tenkes at barnets stemme kommer tydelig nok frem i annen dokumentasjon. Barnet har ikke en plikt til å uttale seg.²⁹

Når det gjelder elevens rett til å bli hørt, understreker forarbeidene at opplæringsloven § 9 A-4 femte ledd er et tydelig signal om at skolen skal utføre aktivitetene i aktivitetsplikten etter samråd med involverte elever. Dette gjelder både i forbindelse med plikten til å følge med, varsle, undersøke og eventuelt sette inn tiltak. Hvilke elever som skal høres og hvordan høringen skal skje vil bero på den konkrete saken og elevens alder og modenhet, jf. Prop. 57 L (2016–2017) punkt 5.5.4 og 10.1

Utlede revisjonskriterier:

- Kommunen skal sikre at skolene innfrir aktivitetsplikten etter § 9 A-4
- Kommunen sikrer at barnets beste er en grunnleggende føring for skolens arbeid med skolemiljøet.

---

²⁹ [4. Barnets beste og retten til å bli hørt \(udir.no\)](http://udir.no)

Informasjonsplikt og elevmedvirkning

For dette deltemaet har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

- Opplæringsloven (Kunnskapsdepartementet, 1998)
- NOU 2023:1, Kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i skolen
- Ot.prp. nr. 46 (2007–2008), Om lov om endringer i opplæringslova

I NOU 2023:1 om kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i skolen er det sagt at elevmedvirkning er omtalt flere steder i regelverket for opplæringssektoren i dag. I opplæringslovens formålsparagraf framgår det at elever skal ha medansvar og rett til medvirkning. I forarbeidene til bestemmelsen står det at elevmedvirkning innebærer deltagelse i beslutninger som gjelder både egen læring og gruppens læring. I tillegg står elevmedvirkning sentralt for å skape et inkluderende læringsmiljø der elevene lærer både sosialt og faglig. (Ot.prp. nr. 46 (2007–2008)). Opplæringsloven § 9 A-8 fastsetter at elevene skal få ta del i planlegging og gjennomføring av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø.

Skolen plikter også å informere elever, foreldre og ansatte om skolens arbeid for å skape et trygt og godt skolemiljø, aktivitetsplikten og klage adgang jf. opplæringsloven § 9 A – 9. Om skolen får mistanke eller kjennskap til at noe kan være skadelig for elevenes helse og trivsel skal skolen så snart som mulig varsle elever og foresatte om det.

Samarbeidsutvalget, skoleutvalget, skolemiljøutvalget, elevrådet og foreldrene skal bli informert om alt som er viktig for skolemiljøet og så tidlig som mulig medvirke i utarbeidelsen av skolemiljøtiltak. De har rett til innsyn i all dokumentasjon som gjelder det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, og rett til å uttale seg og komme med innlegg i alle saker som er viktig for skolemiljøet (opplæringsloven § 9 A-9).

Utlede revisjonskriterier

- Kommunen skal sikre at skolene innfrir kravene om informasjonsplikt og rett til å uttale seg
- Kommunen skal sikre at skolene innfrir kravene om elevmedvirkning

Oppsummering av revisjonskriterier:

Internkontroll og borebygging

- Kommunen skal gjennom internkontrollen med skolemiljøet dokumentere:
  - Planer, rutiner og tiltak for arbeidet med skolemiljøet (herunder ordensreglementet)
  - Mål for skolemiljøet og skolemiljøarbeidet
  - Ansvar- og oppgavefordeling for skolemiljøet
  - Risikovurderinger av skolemiljøet
  - Rutiner for avvikshåndtering
  - Evalueringer av planer, rutiner og tiltak for skolemiljøet
  - At ansatte har kjennskap til planer, rutiner og tiltak
  - At rutiner blir fulgt i praksis
  - At skoleledelsen er aktivt med i arbeidet med internkontroll
- Kommunen skal sikre at skolene jobber systematisk med forebygging gjennom:
  - Kartlegging av sårbare elever
  - Klasseledelse
  - Tiltak på skoleveien

Aktivitetsplikten og barnets beste-vurdering

- Kommunen skal sikre at skolene innfrir aktivitetsplikten etter § 9 A-4
- Kommunen sikrer at barnets beste er en grunnleggende føring for skolens arbeid med skolemiljøet.

Informasjonsplikt og elevmedvirkning

- Kommunen skal sikre at skolene innfrir kravene om informasjonsplikt og rett til å uttale seg
- Kommunen skal sikre at skolene innfrir kravene om elevmedvirkning

VEDLEGG 2 – KOMMUNEDIREKTØRENS UTTALELSE

REVISJON MIDT NORGE SA AVD BREKSTAD
Brugata 2
7715 STEINKJER

Dato: 14.12.2023
Saksb: Trine Fåkvam
Telefon: 916 04 792
Saknr:2023/1395-13
Deres ref:

Svar på oversendt rapport

Det vises til oversendt rapport fra Revisjon Midt-Norge SA, datert 30.11.23. Det er med dette gjennomført revisjon på grunnskolens hovedsatsningsområde for perioden 2023-2025.

Kommunedirektøren er fornøyd med at det ikke er avdekket store avvik, og at revisjonen konkluderer med at Vefsn kommune i hovedregel jobber systematisk for å sikre at elevene i grunnskolen har et trygt og godt skolemiljø. Et systematisk arbeid som aldri kan avsluttes og som hele tiden har forbedring som målsetting.

Revisjonen ble gjennomført våren 2023 og det er gjort mye arbeid etter dette i løpet av høsten. Noe som medfører at flere punkter i revisjonens anbefalinger allerede er i gangsett eller på plass.

Kommunen har i høst inngått avtale med Læringsmiljøsentret i Stavanger om samarbeid. Senteret er et av de fremste kompetansemiljøene i landet på vårt satsningsområde. Vi har forventninger til at dette samarbeidet vil gi oss økt kompetanse og bidra til at vi når målet om at alle elever i grunnskolen i vår kommune opplever å ha et trygt og godt skolemiljø.

7. desember i år kom Utdanningsdirektoratet med ny veileder om internkontroll for barnehage- og opplæringssektoren. Denne veilederen vil kommunalsjefen ta med seg inn i det videre arbeidet med å sikre omforent forståelse av internkontroll i arbeidet med elevenes læringsmiljø. Dette vil imøtekomme revisjonens anbefaling.

Til slutt vil vi tillate oss å gi revisjonen en anbefaling om å ta opp lydfil når intervju gjennomføres. Revisjonen innhenter et stort omfang av informasjon via samtaler og en lydfil vil kunne være til stor hjelp i etterarbeidet når referater skal skrives.

Med hilsen

Erlend Eriksen
Kommunedirektør

Trine Fåkvam
kommunalsjef oppvekst og kultur

Nettsted: www.vefsn.kommune.no/
Post: www.vefsn.kommune.no/edialog

Telefon: 75 10 10 00
Org.nr: 844 824 122

Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Revisjonsstrategi 2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

04/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/460 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar revisors redegjørelse til orientering.

Kontrollutvalget har ingen merknader til oppdragsansvarlig revisors vurdering av egen uavhengighet.

Vedlegg

Revisors uavhengighetserklæring

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. (Kommuneloven § 23-2), samt holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet (forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3). Kontrollutvalgets sekretariat har i den anledning bedt oppdragsansvarlig revisor for Vefsn kommune om å orientere om planleggingen av revisjonsarbeidet for 2023 og den løpende revisjonen så langt i året. Kontrollutvalget vil på denne måten både ha mulighet til å følge opp det arbeidet som gjøres, forsikre seg om at revisjonen fungerer på en betryggende måte og gi innspill til revisor i videre arbeid.

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres forenklet etterlevelseskontroll av forvaltningen jf. kommuneloven § 24-9. Revisors etterlevelseskontroll skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor vil presentere sine risiko- og vesentlighetsvurderinger direkte i møtet.

Revisorsandel

Det er satt krav om vandelsattest for den som er ansvarlig for revisjonsoppdraget i en kommune (Kommuneloven § 24-4). For registrerte og statsautoriserte revisorer vil vandel normalt være kontrollert av finanstilsynet ifm. innvilget autorisasjon. Forhold som gjelder vandel og autorisasjon fra finanstilsynet for revisor, har arbeidsgiver ved daglig leder i Revisjon Midt-Norge AS, godtgjort at foreligger.

Revisors uavhengighet

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet (forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19). Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Det er gitt begrensninger for alle som deltar i revisjonen av en kommune når det gjelder andre ansettelsesforhold, styreverv, interessekonflikter og rådgivningstjenester (forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16 - 18). Oppdragsansvarlig revisor for Vefsn kommune har vurdert sin uavhengighet (vedlegg). Kontrollutvalgets sekretariat viser for øvrig til revisors orientering i møtet.

Konklusjon

Bekreftelse på vandel er mottatt av sekretariatet. Kontrollutvalgets sekretariat viser til revisors orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen, samt revisors vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Egenvurdering av uavhengighet:

Vefsn kommune

Kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon §16- §19 setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er beskrevet i bestemmelsene. Dette dokumentet beskriver revisors egenvurdering og skal ivareta krav i forskriften.

Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem i styrende organer i noen virksomhet som Vefsn kommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har en slik tilknytning til Vefsn kommune at dette har betydning for min uavhengighet og objektivitet i utførelsen av revisjonsoppdraget.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Undertegnede bekrefter at det ikke er ytet rådgivning eller andre tjenester overfor Vefsn kommune som er av en slik art at dette kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p> <p>Før slike tjenester utføres, vurderer revisor rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom revisor konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriftens § 16, utfører revisor ikke tjenesten. Hvert enkelt tilfelle vurderes særskilt.</p> <p>Revisor vil kunne besvare spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Slike veiledninger skjer med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p>
Tjenester under (fylkes)kommunens egne ledelses- og kontroll-oppgaver	Undertegnede bekrefter at det ikke ytes tjenester overfor Vefsn kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Revisjon Midt-Norge SA opptre som fullmektig for Vefsn kommune.
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet.

Orkanger, 10.08.2023

Kjell Næssvold

Kjell Næssvold

Oppdragsansvarlig revisor

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

05/24

Saksbehandler Kent Røstad
Arkivkode FE-217, TI-&30
Arkivsaknr 24/96 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget slutter seg til det skisserte opplegget for planarbeidet
2. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Nord SA utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderinger for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll innen 10. april 2024.
Ressursrammen er på maksimalt 60 timer.

Saksopplysninger

Saken fremmes i forbindelse med at kontrollutvalget skal lage nye planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Planene skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. I saken er det lagt opp til at kontrollutvalget bestiller disse risiko- og vesentlighetsvurderingene (ROV) fra Revisjon Midt-Norge. Revisjonen vil bruke om lag 60 timer på å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderingene.

Risiko- og vesentlighetsvurderinger

En kommune er en kompleks organisasjon, og det kan være mange forhold som innebærer risiko. ROV-en er en overordnet gjennomgang av kommunen og kommunens eierskap, som skal identifisere de viktigste risikoområdene, og hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. ROV-en kan utarbeides av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre. Sekretariatet har lagt til grunn at kontrollutvalget vil benytte revisjonen til å lage ROV-en og sekretariatet til å legge til rette for prosessen.

Plan for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon

Ved hver nye valgperiode skal det nyvalgte kontrollutvalget lage planer for det langsiktige kontrollarbeidet, plan for eierskapskontroll og plan for forvaltningsrevisjon.

- Eierskapskontroll er en undersøkelse av hvordan den som representerer kommunen ivaretar kommunens interesser. Det kan også være en generell gjennomgang av kommunens systemer for eierstyring.
- Forvaltningsrevisjon er en form for evaluering av offentlige tjenester, enten de skjer i kommunens regi eller er lagt ut i et selskap. En forvaltningsrevisjon gir vurderinger av ett eller flere av disse temaene; økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Planene er enkelt forklart en liste med tema, tjenesteområder og virksomheter, som det er knyttet en eller annen form for risiko til. Risikoen må også være av en viss vesentlighet. Grunnlaget for planene er, som revisjonen lager. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget også får innspill om risikoområder fra andre aktører i kommuneorganisasjonen og -politikken. Dermed får kontrollutvalget et bedre grunnlag for å vurdere hvilke tema, tjenesteområder og virksomheter det vil bruke ressursene på denne valgperioden. Kontrollutvalget bør få innspill fra kommunedirektøren med sektorsjefer, ordfører, gruppelederne i kommunestyret, hovedutvalgslederne, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. For å gjennomføre prosessen, anbefaler vi at kontrollutvalget arbeider med planene over tre møter, som beskrevet under.

Videre arbeidsprosess for plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Vi foreslår at kontrollutvalget bruker tre møter for å lage planforslagene, inkludert dette møtet:

Møte 1, 19. februar 2024

Kontrollutvalget bestiller risiko- og vesentlighetsvurderinger fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. Vurderingene må begrunnes.

Møte 2, 25. april 2024

Kontrollutvalget ved sekretariatet inviterer sentrale aktører i kommunen til møtet for å få deres innspill til risikoområder. Møtedeltakerne har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering i forkant av møtet. Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige deltakere, kommer utvalget fram til hvor det ønsker å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Formålet med dette møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for forvaltningsrevisjon.

Møte 3, 27. mai 2024

Sekretariatet legger fram et utkast til planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Utkastene er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger samt innspillene og kontrollutvalgets diskusjon i møtet 30. april. Kontrollutvalget kan endre utkastene før de sendes til kommunestyret for endelig vedtak.

Behandling av plandokumentene i valgperioden

Kommunestyret har møte 19. juni 2024 ber og kan da ta planene opp til behandling. Kommunestyret er kontrollutvalgets oppdragsgiver og står fritt til å gjøre endringer i planene. Når planene er vedtatt i kommunestyret, kan kontrollutvalget bestille forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll på grunnlag av planene, eksempelvis i møtet 13. september 2024.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget tar planene opp til vurdering halvveis i planperioden. Formålet er å vurdere om det er endringer i risikobildet, som gjør at planene bør endres. Denne rulleringen av planene kan gjøres i et mindre format, uten å involvere så mange eksterne aktører.

Vurdering

Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av den samlede kompetansen i revisjon og sekretariat. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer, med rimelig ressursbruk. Prosessen bidrar også til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan. Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll fra Revisjon Midt-Norge.

Sekretariatet viser ellers til nettstedet forvaltningsrevisjon.no, som publiserer rapporter fra forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll fra hele landet. Det kan være nyttig å lese slike rapporter for å få et bedre bilde av hvordan forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll kan brukes.

Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

06/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/367 - 9

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering.

Vedlegg

Rapportering til kontrollutvalget i Vefsn kommune

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har i henhold til leveranseavtale med Revisjon Midt-Norge en årlig timeressurs på 550 timer per år, det vil si total 2.200 timer i perioden 2020-2023. Timeressursen inkluderer risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll, reiser og møter m.m.

For 2023 rapporterer Revisjon Midt-Norge et totalt timeforbruk på 693,86 timer til:

- Forvaltningsrevisjon - Tildeling av helse og omsorgstjenester
- Forvaltningsrevisjon - Psykososialt skolemiljø
- Forvaltningsrevisjon - Skjenkekontroll

Av den totale timeressursen på 2.200 timer i perioden 2020-2023 er det brukt 1476,48 timer som fordeler seg slik:

- 2023: 693,86 timer
- 2022: 94,67 timer
- 2021: 421,56 timer
- 2020: 266,39 timer

Det vil si at 723,52 timer for planperioden 2020-2023 er ubenyttet. Mer/mindreforbruk overføres ikke til neste valgperiode 2024-2027.

Kent Røstad

Fra: Tor Arne Stubbe <tor-arne.stubbe@revisjonmidtnorge.no>
Sendt: 6. februar 2024 17:19
Til: Kent Røstad
Kopi: Post
Emne: Rapportering 2023 - Vefsn

Rapportering til kontrollutvalget i Vefsn kommune

Kontrollutvalget har ihht leveranseavtale en tilgjengelig timeressurs på 550 timer pr år til risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll i perioden 2020-2023. Timerammen inkluderer reiser, møter osv.

I 2023 har RMN blant annet utført følgende:

- FR: Tildeling av helse og omsorgstjenester
- FR: Psykososialt skolemiljø
- FR: Skjenkekontroll

Timeforbruk 2023: 693,86

Timeforbruk 2022: 94,67

Timeforbruk 2021: 421,56

Timeforbruk 2020: 266,39

Gjennomsnittlig timeforbruk i perioden er på 369,12 timer pr år.

Revisjon Midt-Norge har som ambisjon at kontrollutvalget skal kunne utnytte sin årlige timeressurs mest mulig fleksibelt i perioden 2020-2023. Det vil si at et eventuelt mer-/mindreforbruk av timer søkes utlignet over 4-årsperioden. Mer-/mindreforbruk overføres ikke til neste periode (2024-27).

Med vennlig hilsen

Tor Arne Stubbe

Fagleder forvaltningsrevisjon

M +47 98608070 | [Skype for business](#)

Revisjon Midt-Norge SA, Postboks 2565, 7735 Steinkjer
W www.revisjonmidtnorge.no | M +47 907 30 300

Revisjon Midt-Norge SA er sertifisert Miljøfyrtårn. Tenk på miljøet før du eventuelt skriver ut denne e-posten

Oppfølging av kontrollutvalgets saker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

07/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/90 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar oversikten over oppfølging av saker til orientering.

Vedlegg

Oppfølging av saker 19.02.2024

Saksopplysninger

Saken blir satt på sakskartet i hvert møte, slik at kontrollutvalget har oversikt over saker som skal følges opp. Alle sakene er opprinnelig behandlet i forrige valgperiode med Indre Helgeland kontrollutvalgssekretariat som saksbehandler. Oversikten fra Indre Helgeland kontrollutvalgssekretariat følger vedlagt.

Vurdering

Kontrollutvalget kan ta oppfølgingen av saker til orientering.

KU-VEFSN

OPPFØLGING AV KU-VEDTAK

= utført

Saknr:	Sakstema	Er etterarbeid nødvendig?			Er ny sak nødvendig?			Behandling av sak i kommunestyret	
		Ja	Nei	Arbeidsbeskrivelse	Ja	Nei	Saknr:	Saknr:	Vedtak

Møte 26.11.2012:

065/12	Kommunikasjon/dialog med revisor	Rutine: Settes opp som sak til hvert møte							
--------	----------------------------------	---	--	--	--	--	--	--	--

Møte 21.02.2013:

Event.	Tema-orienteringer fra kommunens fagledere	Rutine: I hvert møte - vurder ev. fagtema/besøk for neste møte							
--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Møte 25.10.2016:

040/16	Godkjenning av protokoll fra møte 30.08.2016 (Jfr. også sak 011/15)	Rutine: Protokoll anses godkjent og kan offentliggjøres når minst tre av KUs medlemmer har akseptert protokollutkast pr. mail. Endelig godkjenning/signering skjer som første sak i derpå følgende møte.							
--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Møte 29.11.2019:

033/19	Referatsaker	Rutine: KUs innkalling/saksdokumenter sendes kun elektronisk							
--------	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Møte 05.02.2021:

001/21	Godkjenning av protokoll fra møte 26.11.2020	Rutine: Sørg for at også KUs varamedlemmer mottar protokoll når denne er godkjent.							
--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Møte 06.03.2020:

008/20	Oppfølging av tidligere KU-vedtak	x		KU ber om virksomhetsbesøk i: kommunens vannverk				(nytt KU fra okt.-23 gjør egne vurderinger)
		x		KU ber om virksomhetsbesøk i: SHMIL IKS				(nytt KU fra okt.-23 gjør egne vurderinger)
		x		KU ber om virksomhetsbesøk i: Helgeland Havn IKS				(nytt KU fra okt.-23 gjør egne vurderinger)

Møte 19.11.2021:

042/21	Møteplan 2022 for kontrollutvalget	x		Sjekk ut om KU-møtene kan streames	x		?	(kommunen jobber med dette)
--------	------------------------------------	---	--	------------------------------------	---	--	---	-----------------------------

Møte 18.11.2022:

038/22	Vedr. komm's avvikssystem, orient. fra HTV+RDM	x		KU ber om oppdatert orientering	x			siste møte 2023?
042/22	Møteplan 2023 for kontrollutvalget		x	Møtedatoer: 3/2, 17/3, 5/5, 8/9, 17/11, kl. 08.30		x		

KU-VEFSN

OPPFØLGING AV KU-VEDTAK

= effektivert

Saknr:	Sakstema	Er etterarbeid nødvendig?			Er ny sak nødvendig?			Behandling av sak i kommunestyret	
		Ja	Nei	Arbeidsbeskrivelse	Ja	Nei	Saknr:	Saknr:	Vedtak

Møte 10.02.2023:

		x		Send protokoll til KUs faste medl. + KUs varamedlemmer + FSK-sekr. + REV + ORF + RDM					
001/23	Godkjenning av protokoll fra møte 18.11.2022		x			x			
002/23	Godkjenning av protokoll fra møte 28.11.2022		x			x			
003/23	Oppfølging av KUs vedtak, ansvar og oppgaver		x			x			
004/23	Kommunikasjon/dialog med revisor		x			x			
005/23	Brev nr.1-2023 fra revisor	x		Be om oppdatert infor. fra REV + KDR	x		013/23		
006/23	Vedr. status i kommunens arbeid med beredskap.		x			x			
007/23	Oppf., KST-vedtak 106/21 vedr. FR-rapport av HIAS	x		Be om oppdatert infor. fra KDR	x		026/23		
008/23	Oppf., KST-vedtak 9/21 vedr. eiersk.ktrl. SHMIL+HIAS	x		Be om oppdatert infor. fra KDR	x		027/23		
009/23	Vedr. eventuell forv.rev. innen opplæringslov kapittel 9 A	x		Send vedtak til REV	x		028/23	(FR-rapp. i møte 17/11-23 ?)	
		x		Anmod REV om mulig fremskyndelse av rapport		x	012/23		

Møte 05.05.2023:

		x		Send protokoll til KUs faste medl. + KUs varamedlemmer + FSK-sekr. + REV + ORF + RDM					
010/23	Godkjenning av protokoll fra møte 10.02.2023		x			x			
011/23	Oppfølging av KUs vedtak, ansvar og oppgaver		x			x			
012/23	Kommunikasjon/dialog med revisor		x			x			
013/23	Oppfølging av brev nr.1-2023 fra revisor	x		Be om oppdatert informasjon om planens gjennomføring	x		024/23		
014/23	KUs uttalelse om årsr./beretning 2022, Vefsn kommune	x		Send til FSK/KST via øko.sjef		x		45/23	OK
015/23	KUs uttalelse om årsr./beretning 2022, MoN KF	x		Send til KF-styret/KST via MoN KF		x		46/23	OK
016/23	KUs uttalelse om årsr./beretning 2022, Mosjøen Havn KF	x		Send til KF-styret/KST via Havna KF		x		48/23	OK
017/23	Forv.rev.rapporten «Skjenkekontroll, Vefsn kommune»	x		Send som behandlingssak til KST		x		54/23	I hht. innst.
		x		Start oppfølging av KST-vedtak 54/23	x		juni 2024		
018/23	Status i arbeidet med et fremtidsrettet KU-sekretariat	x		Følg med på søknadsprosessen i KonSek Tr.lag IKS		x	020/23		
Event.	Henvendelse fra innbygger	x		Be admin. om å få alle vedtaksbrev fra komm. til søker	x		029/23		
		x		Be REV om utkast til prosj.plan for ev. FR-revisjon	x		029/23		

KU-VEFSN

OPPFØLGING AV KU-VEDTAK

= utført

		Er etterarbeid nødvendig?			Er ny sak nødvendig?			Behandling av sak i kommunestyret	
Saknr:	Sakstema	Ja	Nei	Arbeidsbeskrivelse	Ja	Nei	Saknr:	Saknr:	Vedtak
Møte 08.09.2023:		x		Send protokoll til KUs faste medl. + KUs varamedlemmer + FSK-sekr. + REV + ORF + RDM					
019/23	Godkjenning av protokoll fra møte 05.05.2023		x			x			
020/23	Oppfølging av KUs vedtak, ansvar og oppgaver	x		KUs saksdok. bes tilgjengeligjøres på komm's hj.side	x		?		
021/23	Kommunikasjon/dialog med revisor		x			x			
022/23	Forenklet etterl.ktrl. 2022 fra revisor, øk. internkontroll	x		(Påseansvar ivarets ved oppfølging av KU-sak 023/23)		x	023/23		
023/23	Brev nr. 2-2023 fra revisor, vedr. Vefsn kommune	x		Revisor leverer oppsummeringsbrev	x		våren 2024		
024/23	Oppf. brev nr. 1-2023 fra revisor, vedr. Vefsn kommune	x		Revisor leverer oppsummeringsbrev	x		våren 2024		
025/23	Oppf. KST-sak 56/22 (forv.rev. innen SHMIL)	x		KU-sekr. avklarer med k.dir. om oppf. kontakt med SHMIL	(x)		(høst 2023)		
		x		Innhent status i arbeidet med KST-vedtak 56/22	x		første møte 2024		
026/23	Oppf. KST-sak 106/21 (forv.rev. innen HIAS)	x		Innhent oppdatert status i arbeidet med KST-vedtak 106/21	x		første møte høst 2024		
027/23	Oppf.KST-sak 9/21 (eiersk.ktrl. innen SHMIL og HIAS)	x		Innhent oppdatert status i arbeidet med KST-vedtak 106/21	x		første møte høst 2024		
028/23	Status i arbeidet med bestilt FR innen opplær.lov kap. 9 A	x		(FR-rapport foreligger til KU antydningvis nov. 2023)	x		?		
029/23	Utk. prosj.plan for FR m/tema lansert av innbygger innen P/O	x		Revisjonen bes gjennomføre FR ihht. prosjektplanen	x		april 2024?		
030/23	Budsjettforslag 2024 for KU, revisjon og KU-sekretariat	x		Send til FSK/KST via ØSJ		x		?	?

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

08/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/90 - 2

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Trafikklysmodellen

Gruppeoppgave fra regionsamling for kontrollutvalg

Saksopplysninger

- Seks medlemmer i kontrollutvalget deltok på Konseks regionsamling for kontrollutvalg den 18.01.2024 i Mosjøen. Hva kan utvalget oppsummere og utveksle av erfaringer fra samlingen?
- To faste medlemmer i kontrollutvalget deltok på NKRFs kontrollutvalgskonferanse på Gardermoen 31.01.2024 - 01.02.2024.

Gruppeoppgave og trafikklysmodellen fra regionsamling for kontrollutvalg i Mosjøen 18.01.2024 er lagt ved saken, slik at utvalget om ønskelig kan jobbe videre med den i møtet.

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?	Ja	Delvis	Nei
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?	Ja	Delvis	Nei
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?	Ja	Delvis	Nei
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?	Ja	Delvis	Nei
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?	Ja	Delvis	Nei
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?	Ja	Delvis	Nei
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?	Ja	Delvis	Nei
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?	Ja	Delvis	Nei

Kilder:

- *Henvendelser til besvær – eller begjær?* Artikkel i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Gruppeoppgave

- Hvordan samhandle med de andre aktørene i egenkontrollen?
  - Hva har vi hørt i dag, og hva betyr det for vårt arbeid?
  - Hvordan samhandle med kommunestyret – hvem av oss sitter i kommunestyret og kan «kjenne temperaturen» – og orientere de andre?
- Hva er målet for arbeidet i vårt kontrollutvalg – og hvordan kommer vi dit?
  - Er det noe vi vil prioritere?
  - Skal vi ha «kjøreregler» for hvordan vi håndterer henvendelser, medieoppslag og lignende?
  - Hvordan bruker vi verktøykassen vår? (bedriftsbesøk, undersøkelser, orienteringer osv.)

Referatsaker/folkevalgtoppl ering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

09/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/90 - 5

Forslag til vedtak

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg

Utdrag fra Åpenhetsbarometeret 2023, resultater fra Nordland

Kommunal Rapport - Lukking av m te må vedtas av det folkevalgte organet

Program FKTs fagkonferanse 4.- 5. juni 2024

Saksopplysninger

Saken er en del av kontrollutvalgets opplæring gjennom valgperioden. Sekretariatet legger fram artikler som kan være av interesse i kontrollarbeidet. Formålet er å bidra til faglig påfyll gjennom hele valgperioden. Disse sakene blir lagt fram:

1. Utdrag fra Åpenhetsbarometeret 2023, resultater fra Nordland
2. Kommunal Rapport: Lukking av m te må vedtas av det folkevalgte organet
3. Program FKT's fagkonferanse 4.-5 juni 2024

Innsyn i norske kommuner

Åpenhetsbarometeret 2023

Pressens offentlighetsutvalg og Kommunal Rapport

September 2023

Tegning: Asbjørn Tjørrak

PRESSENS
OFFENTLIGHETSUTVALG

KommunalRapport

Rapporten kan leses [her](#)

5.10 Nordland

#	Kommune	Poeng
1	Dønna	22,5
2	Moskenes	21,5
3	Sømna	21,0
3	Vefsn	21,0
5	Flakstad	20,5
6	Narvik	20,0
6	Rana	20,0
6	Lødingen	20,0
9	Bindal	19,0
10	Hadsel	18,5
10	Gildeskål	18,5
10	Bodø	18,5
10	Værøy	18,5
14	Alstahaug	18,0
15	Øksnes	17,5
16	Fauske	17,0
16	Hamarøy	17,0
18	Vågan	16,5
18	Evenes	16,5
18	Nesna	16,5
18	Vevelstad	16,5
22	Brønnøy	16,0
22	Vega	16,0
22	Herøy	16,0
25	Meløy	15,5
26	Leirfjord	15,0
27	Steigen	14,5
28	Andøy	14,0
28	Lurøy	14,0
30	Saltdal	12,0
30	Rødøy	12,0
32	Røst	10,5
33	Træna	9,5
34	Hemnes	9,0
35	Grane	8,0
36	Beiarn	7,5
37	Sørfold	6,5
38	Hattfjelldal	5,0
38	Bø (Nordl.)	5,0
40	Vestvågøy	3,0
40	Sortland	3,0

Tabell 12: Poengoversikt, kommunene i Nordland. I Nordland har Hattfjelldal, Vestvågøy, Bø (Nordl.), Sortland ikke svart på undersøkelsen.

5.10.1 Nordland: Voldsom forbedring fra vinnerkommunen

Nordland ligger nest nederst nasjonalt, men det finnes lyspunkter.

- ☺ 21 av 41 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- ☺ 40 av 41 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- ☹ 37 av 41 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- ☹ 10 av 37 innsynskrav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- ☹ 8 av 41 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- ☹ 32 av 41 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- ☹ 18 av 41 kommuner journalfører interne dokumenter
- ☺ 36 av 41 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 11: Nordland i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strekmmunn) eller bra (smilemunn).

Nordland ligger nest nederst nasjonalt. Det er samme plassering som i fjor. Nordland lå nederst i 2021, og står i år altså på stedet hvil.

Snittet trekkes ned av at fem kommuner ikke har besvart undersøkelsen (en mer enn i fjor).

18 av 41 kommuner ligger over det nasjonale gjennomsnittet.

Dønna er fylkesvinneren, med 22,5 poeng. Nasjonalt er det en 25. plass. Det er en bunnsolid sum, og særlig imponerende tatt i betraktning at de i fjor lå på en 23. plass i fylket, og en 235. plass nasjonalt. Her er det tatt et skikkelig løft! Kommunen imponerer med et lynkjapt svar på vårt innsynskrav, med en god postliste og stor grad av fulltekstpublisering. De skal også ha honnør for at både kommunestyremøtene og andre politiske møter strømmes. Vi er imponert!

Fjorårvinner Sømna har i år falt ned til 3. plass - også det er god plassering. På andreplass i år finner vi Moskenes. Også de har tatt et skikkelig byks - i fjor var de helt nede på 32. plass i fylket. Nå har de blant annet fått på plass en postliste med fulltekstdokumenter, noe som er veldig bra.

Vi vil også gi ros til Beiarn. De lå desidert nederst i 2021, og var lenge blant en av landets få kommuner som ikke publiserte en postliste på nett. De har lovet forbedring, og nå har de blant annet fått på plass en ordentlig god postliste. Kommunen har fortsatt noe å strekke seg til, de ligger på 36. plass i fylket, men det er kjempebra at en ordentlig postliste nå er på plass. De fire kommunene som havner nederst i fylket har det til felles at de ikke har svart på undersøkelsen. De to bunnkommunene Sortland og Vestvågøy brukte også mer enn åtte virkedager på å besvare vårt innsynskrav. De to skal samtidig ha for at de begge publiserer i fulltekst i postlista, så alt er ikke helsvart, heller ikke nederst på lista i det nest svakeste fylket nasjonalt.

Lukking av møte må vedtas av det folkevalgte organet

Kommunal Rapport 18.09.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kommunestyret skal drøfte forholdet til kommunedirektøren. Kan kommunestyret behandle denne saken bak lukkede dører?

SPØRSMÅL: I administrasjonsutvalget i vår kommune ble det holdt et møte der forholdet til kommunedirektøren skulle drøftes etter alle urolighetene som har vært i kommunen over lang tid. Utvalget vedtok å lukke møtet etter [kommuneloven § 11-5](#), og verken kommunedirektøren eller hans stedfortreder fikk være til stede.

Det ble så innkalt til ekstraordinært kommunestyremøte, med utgangspunkt i denne saken. Kan dette lukkes, og kan kommunedirektøren og hans stedfortreder nektes å være til stede?

SVAR: Dette er vanskelige saker, og loven gir ikke noe klart svar på hvordan man skal gå fram her. Det er imidlertid noen prinsipielle utgangspunkter som det må holdes fast ved:

Lukking av møter må vedtas av vedkommende folkevalgte organ når man skal ta fatt på behandlingen av den aktuelle saken. Hvis leder for administrasjonsutvalget eller ordfører i kommunestyret foreslår at møtet skal lukkes etter § 11-5, må det så vidt jeg forstår her være fordi man «skal behandle en sak som angår en arbeidstakers tjenstlige forhold», slik at møtet *må* lukkes etter bestemmelsen i § 11-5 andre avsnitt, første setning.

Men det gjelder bare der dette er satt opp som en sak om tjenstemessige reaksjoner overfor kommunedirektøren – altså avskjed, oppsigelse eller formell irettesettelse. Det må da i tilfelle fremgå av saklisten for møtet. Det er ikke tilstrekkelig grunn til lukking at man har angitt at man skal drøfte spørsmålet om kommunedirektøren har gjort en god nok jobb. Og kommunestyret kan ikke treffe vedtak om kommunedirektørens tjenstlige forhold i dette møtet hvis ordfører eller en tredel av medlemmene motsetter seg det.

Hvis ikke kommunedirektørens tjenstlige forhold er satt opp på saklisten i innkallingen, kan det heller ikke treffes vedtak om dette i disse møtene hvis utvalgsleder, ordfører eller en tredel av medlemmene motsetter seg det.

(2) Hva er hjemmelen for å nekte kommunedirektøren – og hans stedfortreder – å være til stede i disse møtene? Utgangspunktet er her bestemmelsen i [kommuneloven § 13-1](#), femte avsnitt, om at «Kommunedirektøren har møte- og talerett i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer». Dette gjelder imidlertid ikke i saker hvor han er inhabil. Det vil han være hvis dette er satt opp som en egen sak om hans tjenstlige forhold, men ikke hvis det bare er spørsmål om kritikk av håndtering av enkeltsaker.

Assisterende direktør vil så fall ha møterett i stedet, etter samme bestemmelse, hvis ikke også han er inhabil. Det vil han bare være hvis han har et særlig nært personlig vennskapsforhold til direktøren. Men hvis en slik sak skal behandles i administrasjonsutvalget, må direktøren ha fått varsel om dette etter [forvaltningsloven § 17](#), med tilgang til dokumenter i saken og rett til å uttale seg i forkant av møtet.

(3) Tre eller flere medlemmer av kommunestyret kan levere lovlighetsklage til statsforvalteren over disse avgjørelsene, se [§ 27-1](#) og [§ 27-2](#) første avsnitt bokstav b og bokstav c. Det eneste unntaket fra dette er for vedtak om oppsigelse eller avskjed, se andre avsnitt bokstav b, men også her kan det klages på brudd på noen av saksbehandlingsreglene i kommuneloven eller forvaltningsloven, se kommuneloven § 27-2 andre avsnitt, bokstav b og c om hhv. vedtak om lukking av møtet og vedtak i spørsmål inhabilitet.

Forum for
kontroll og tilsyn

FAGKONFERANSE / ÅRSMØTE

Velkommen til fagkonferanse på Quality Airport Hotel

GARDERMOEN

4. — 5. juni

Tirsdag 4. juni

09:00 Registrering med mat

10:00 **Velkommen**

Tage Pettersen, styreleder / FKT

10:05 **Åpningsinnlegg**

Ikke avklart

10:30 **Kontrollutvalget – roller og samspill**

Innlegg og debatt

Tage Pettersen / tidl. kontrollutvalgsleder i Moss og styreleder FKT

Per Olav Nilsen / revisjonsdirektør Trondheim kommunerevisjon og styreleder NKRF

Jenny Følling (Sp) /ordfører Sunnfjord kommune

Gudrun Haabeth Grindaker / Norsk kommunedirektørforum **ikke avklart**

11:30 **Lunsj**

12:30 **Korrupsjonsindeks, tillit og habilitet**

Tor Dølvik / TI Norge **ikke avklart**

Frode Jacobsen Kontroll- og konstitusjonskomiteen (Ap)

Tora Aasland / leder Kommunesektorens etikkutvalg

14.15 Paneldebatt (møteleder forbereder spørsmål) og spørsmål fra salen

---

14:30 Pause

14:45 **Cybersikkerhet og digitale trusler**

«Skal du takle cyberspace, må du begynne med å forstå deg, ditt og dine!»

Jørgen Dyrhaug / Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM)

15:30 Spørsmål fra salen

15:45 Pause

Årsmøte 2024

16:00 Registrering til årsmøte

16:15 – ca. 17.15 **Årsmøte**

19:00 Aperitiff og middag

UTKAST

Onsdag 5. juni

09:00 **Hvordan kan kontrollutvalget håndtere henvendelser?**
og grenseoppgangen mellom henvendelser og varsling

Solveig Kvamme / Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS

09:30 **Varsling i kommuner og fylkeskommuner**

[Norske kommuner- og fylkeskommuners erfaring med varsling](#)

Birte Bjørkelo / partner Deloitte

10:00 **Forvaltningsrevisjon - en undersøkelse av systemet for varsling i Bergen kommune**

Kari Gåsemyr / senior manager Deloitte

10.30 Paneldebatt (møteleder forbereder spørsmål) og spørsmål fra salen

---

10.45 Pause og utsjekking

11:00 **Eierskapsstyring og eierskapskontroll**

Agnete B. Sommerset, juridisk direktør / Samfunnsbedriftene

11:45 Lunsj

12:45 **Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) - hvilket ansvar har kontrollutvalget?**

Asbjørn Pedersen / NKK - kommunesektorens interesseorganisasjon for økonomi og innkreving

---

13:30 Spørsmål fra salen

13:45 Pause

14:00 **Skråblikket:**

Elin Ørjasæter, forfatter og foredragsholder / dosent ved Institutt for ledelse og organisasjon ved Høyskolen Kristiania

---

14:50 **Avslutning**

styreleder / FKT

Påmelding

FRIST: 29. APRIL 2024

Bindende påmelding* på www.fkt.no innen mandag 29. april 2024.
Det tas forbehold om endringer i programmet.

Deltakeravgift

Deltakelse m/ overnatting** (helpensjon):

Kr 7 900 (*Ikke medlem kr 8 400*)

Ekstra overnatting fra 3. – 4. juni: Kr 1 495

*Ved avbud etter at påmeldingsfristen har gått ut, blir det belastet et administrasjonsgebyr på kr 500 i tillegg til eventuelle kostnader FKT får til hotellet. Avbud siste 14 dager før konferansen gir full deltakeravgift.

**FKT har reservert rom på konferansehotellet. Tildeling ut fra mottatt påmelding (først til mølla).

Praktisk informasjon

ÅRSMØTET

Årsmøtet er åpent for alle, men det er kun medlemmer i Forum for kontroll og tilsyn som har tale-, forslags- og stemmerett.

Innmelding av saker

Medlemmer som har saker til årsmøtet, eller forslag om vedtektsendringer, må sende disse til sekretariatet senest seks uker før årsmøtet, innen 23. april 2024.

Utsending av sakspapir

Styret sender ut sakspapirene senest to uker før årsmøtet, innen 21. mai 2024.

Medlemskap

Dersom din kommune/ditt sekretariat ikke er medlem i FKT, men ønsker å møte på årsmøtet med stemmerett, må innmelding skje innen 21. mai 2024.

Kontakt valgkomiteen

Leder: Jon Jæger Gåsvatn, tidl. leder
kontrollutvalget i Sarpsborg kommune |
gasvatn@outlook.com | Mobil: 913 55 288

Nestleder: Lars Hansen, daglig leder
Salten Kontrollutvalgsservice |
lars@sekretariatet.no | Mobil: 470 37 452

Ønsker du mer informasjon eller medlemskap i FKT? Besøk www.fkt.no eller kontakt sekretariatet v/generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen på telefon +47 414 71 166 eller fkt@fkt.no.

FREMKOMST

[Quality Airport Hotel, Gardermoen](#)

Lokevegen 72067 Jessheim

[Veibeskrivelse](#)

5 km og 10 minutter med shuttlebuss fra Oslo Lufthavn Gardermoen

PARKERING

Hotellet har gode parkeringsmuligheter utendørs, mot betaling. HC-plasser og ladestasjoner til El-bil (ekstra kostnad)

Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

10/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/90 - 3

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 19.02.2024, godkjennes.